

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN
TUOMIO (laajennettu neljäs jaosto)

7 päivänä heinäkuuta 1999 *

Asiassa T-106/96,

Wirtschaftsvereinigung Stahl, Saksan oikeuden mukaan perustettu yhdistys, kotipaikka Düsseldorf (Saksa), edustajanaan asianajaja Jochim Sedemund, Berliini, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Aloyse May, 31 Grand-Rue,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamiehet Paul F. Nemitz ja Frank Paul, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

jota tukee

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamiehet Guus Houttuin ja Stephan Marquardt, prosessiosoite Luxemburgissa c/o

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

Euroopan investointipankin lakiasiainosaston ylijohtaja Alessandro Morbilli,
100 boulevard Konrad Adenauer,

väliintulijana,

jossa kantaja vaatii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan tuesta, jonka Irlanti aikoo myöntää Irish Steel -teräsyhtiölle, 7 päivänä helmikuuta 1996 tehdyn komission päätöksen 96/315/EHTY (EYVL L 121, s. 16),

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIN (laajennettu neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja R. M. Moura Ramos sekä tuomarit R. García-Valdecasas, V. Tiili, P. Lindh ja P. Mengozzi,

kirjaaja: hallintovirkamies A. Mair,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 25.11.1998 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskevat oikeussäännöt

- 1 Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksessa (jäljempänä perustamissopimus tai EHTY:n perustamissopimus) kielletään lähtökohtaisesti valtiontukien myöntäminen terästeollisuusyrityksille. Perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa todetaan hiilen ja teräksen yhteismarkkinoille soveltumattomiksi ”valtioiden muodossa tai toisessa myöntämä tuki tai avustukset taikka määräämät erityismaksut”.
- 2 Perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisessä ja toisessa kohdassa todetaan seuraavaa:

”Kaikissa niissä tapauksissa, joista ei määrätä tässä sopimuksessa ja joissa komission päätös tai suositus osoittautuu tarpeelliseksi 2, 3 ja 4 artiklassa määrättyjen yhteisön tavoitteiden saavuttamiseksi hiilen ja teräksen yhteismarkkinoiden toiminnassa 5 artiklan mukaisesti, päätös voidaan tehdä tai suositus antaa sen jälkeen kun neuvoston yksimielinen puoltava lausunto on saatu ja neuvoa-antavaa komiteaa kuultu.

Mahdollisesti sovellettavat seuraamukset määrätään samassa päätöksessä tai suosituksessa samaa menettelyä noudattaen.”

- 3 Voidakseen vastata terästeollisuusalan rakenneuudistuksen edellyttämiin vaatimuksiin komissio nojautui perustamissopimuksen 95 artiklan edellä mainittuihin määräyksiin ottaessaan käyttöön 1980-luvun alusta lähtien yhteisön tukijärjestelmän, jonka nojalla voitiin hyväksyä valtiontuen myöntäminen terästeollisuudelle tietyissä tyhjentävästi luetelluissa tapauksissa. Tätä järjestelmää on muutettu useita kertoja terästeollisuuden suhdannevaikeuksiin vastaamiseksi. Esimerkiksi nyt käsiteltävänä olevassa asiassa kysymyksessä olevana ajanjaksona voimassa ollut terästeollisuuden valtiontukea koskeva yhteisön säännöstö on jo viides, ja se on vahvistettu terästeollisuudelle myönnettävää tukea koskevista yhteisön säännöistä 27 päivänä marraskuuta 1991 tehdyllä komission päätöksellä N:o 3855/91/EHTY (EYVL L 362, s. 57, jäljempänä tukisäännöstö tai viides säännöstö). Viides säännöstö oli voimassa 31.12.1996 asti. Se korvattiin 1.1.1997 lukien yhteisön säännöistä valtion tuesta terästeollisuudelle 18 päivänä joulukuuta 1996 tehdyllä komission päätöksellä N:o 2496/96/EHTY (EYVL L 338, s. 42), joka on kuudes terästukisäännöstö. Viidennen säännösten perustelukappaleista ilmenee, että siinä kuten aikaisemmissakin säännöstoissä vahvistettiin yhteisön järjestelmä, joka on tarkoitettu kattamaan jäsenvaltioiden missä tahansa muodossa myöntämät erityiset tai muut tuet. Tässä säännöstössä ei hyväksytä toimintatukia eikä rakennemuutostukia sulkemistukia lukuun ottamatta (asia T-243/94, *British Steel v. komissio*, tuomio 24.10.1997, Kok. 1997, s. II-1887, jäljempänä *asia British Steel*, 3 kohta).
- 4 Tukisäännösten ohella, joka oli yleispäätös, komissio sovelsi useita kertoja perustamissopimuksen 95 artiklaa tehdessään yksittäispäätöksiä, joilla hyväksyttiin erityistukien myöntäminen poikkeuksellisesti. Siten komissio teki 12.4.1994 kuusi yksittäispäätöstä, joilla hyväksyttiin valtiontuen myöntäminen eri terästeollisuusyrityksille. Näistä päätöksistä nostettiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kolme kumoamiskannetta, joiden johdosta 24.10.1997 annettiin tuomiot asiassa T-239/94, *EISA v. komissio* (Kok. 1997, s. II-1839, jäljempänä *asia EISA*), asiassa *British Steel* sekä asiassa T-244/94, *Wirtschaftsvereinigung Stahl ym. v. komissio* (Kok. 1997, s. II-1963, jäljempänä *asia Wirtschaftsvereinigung*).

Riita-asian perustana olevat tosiseikat

- 5 Irish Steel Ltd (jäljempänä Irish Steel) on valtion kokonaan omistama yhtiö, jolla on Irlannin ainoa terästä tuottava ja jalostava tehdas. Se sijaitsee Haulbowlinnessa, Cobhissa, Corkin kreivikunnassa. Irish Steelin vuotuinen sulateräksen tuotantokapasiteetti on 500 000 tonnia ja kuumavalssattujen tuotteiden (profiilit) valmistuskapasiteetti 343 000 tonnia. Viitenä markkinointivuonna 1990—1995 sen kuumavalssattujen tuotteiden toteutunut tuotanto oli aikajärjestyksessä 278 000, 248 000, 272 000, 276 000 ja 258 000 tonnia, joten tuotannon taso oli huomattavasti tuotantokapasiteetin alapuolella.

- 6 Ajanjaksona 1980—1985 Irish Steel sai Irlannin hallitukselta 183 miljoonan Irlannin punnan (IEP) suuruiset valtion tuet komission myönnettyä tähän luvan. Sen jälkeen yrityksellä oli jatkuvien taloudellisten vaikeuksien kausi, joka johti markkinointivuoden 1994—1995 lopussa yli 138 miljoonan IEP:n kokonais tappioihin.

- 7 Vuonna 1993 Irlannin hallitus takasi kaksi (10 ja 2 miljoonan IEP:n) lainaa, jotka oli myönnetty markkinakorkoa alhaisemmalla efektiivisellä korolla. Näitä lainoja pidettiin välttämättöminä, jotta yritys voisi jatkaa toimintaansa. Näitä tukia ei tuolloin ilmoitettu komissiolle.

- 8 Irish Steelin taloudellisen tilanteen heikentymisen vuoksi Irlannin hallitus päätti saattaa 1.3.1995 päivätyllä kirjeellä komission tiedoksi suunnitelman tämän yrityksen rakenneuudistuksesta ja siihen liittyvät valtiontuet. Suunnitelmaan kuului omaan pääomaan maksettava 40 miljoonan IEP:n tuki sekä edellisessä kohdassa mainitun 10 miljoonan IEP:n lainan valtioneuvoston (suunnitelmaa kut-

sutaan jäljempänä ensimmäiseksi rakenneuudistussuunnitelmaksi). Irlannin viranomaiset aloittivat samanaikaisesti neuvottelut Irish Steelin yksityistämiseksi.

9 Komissio kehotti 4.4.1995 tukisäännösten 6 artiklan 4 kohdan mukaisesti jäsenvaltioille ja muille asianomaisille osapuolille tuesta, jonka Irlanti aikoi myöntää Irish Steelille, osoittamassaan tiedonannossa 95/C 284/04 (EYVL C 284, s. 5, jäljempänä tiedonanto 95/C) asianomaisia esittämään huomautuksensa ilmoitettujen toimenpiteiden soveltuvuudesta yhteismarkkinoille. Ensimmäinen ilmoitus, joka oli päivätty 1.3.1995, peruutettiin kuitenkin 7.9.1995 päivättyllä kirjeellä, ja Irlannin viranomaiset jättivät komissiolle tarkistetun ilmoituksen. Siihen sisältyi uusi suunnitelma valtiontuista, jotka oli tarkoitettu vastaehdoksi sille, että Irish Steel myytiin yksityiselle yhtiölle Ispat Internationalille (sijoittautunut Indonesiaan, intialaisten pääomapiirien määräysvallassa, toimii useissa maissa) tarjouskilpailun tulosten perusteella. Jälkimmäistä suunnitelmaa ei ilmoitettu niille kolmansille, joiden etua asia koski.

10 Komission arvioiden mukaan Irish Steelin myyntiin kytkeytyvät ehdotetut valtiontuet olivat yhteensä 38,298 miljoonaa IEP. Ne jakautuivat seuraavasti:

— enintään 17 miljoonaa IEP korottoman valtion lainan perimättä jättämisen johdosta,

— enintään 2,831 miljoonan IEP:n varainsiirto yrityksen taseen alijäämän korjaamiseen,

— enintään 2,36 miljoonan IEP:n varainsiirto erityisiin ympäristönparannuksiin,

- enintään 4,617 miljoonan IEP:n varainsiirto velkojen hoitokustannuksiin,

- enintään 0,628 miljoonan IEP:n varainsiirto eläkerahaston vajeen kattamiseen,

- enintään 7,2 miljoonan IEP:n varainsiirto rakenneuudistussuunnitelmaan neuvoston suostumuksen edellytyksenä tehtyjen muutosten huomioon ottamiseksi,

- enintään 2,445 miljoonan IEP:n korvaus mahdollisten jäännösverojen ja muiden aiemman toiminnan aiheuttamien kustannusten ja rahoituskulujen kattamiseksi ja

- enintään 1,217 miljoonan IEP:n summa, joka vastaa kahden valtion takaaman, yhteensä 12 miljoonan IEP:n lainan takauksiin sisältyvää tukiosaa (takaukset sisältyivät terästukisääntöjen 6 artiklan 4 kohdan nojalla aloitettuun menettelyyn, ja myyntisopimuksella sijoittaja ottaa ne nyt vastuulleen ja antaa Irlannin hallitukselle vastatakauksen).

11 Toisen rakenneuudistussuunnitelman mukaan Ispat International osti kaikki Irish Steelin osakkeet yhdellä Irlannin punnalla ja otti vastuulleen kaikki sen velat ja velvoitteet lukuun ottamatta jäljellä olevaa 17 miljoonan IEP:n korotonta valtion lainaa, joka jätettiin perimättä. Lisäksi Ispat sitoutui korottamaan välittömästi

yhtiön pääomaa 5 miljoonalla IEP:lla ja investoimaan viiden vuoden kuluessa yhteensä 25 miljoonaa IEP.

- 12 Komissio saattoi tämän toisen suunnitelman neuvoston tietoon 11.10.1995 päivätyllä kirjeellä (jäljempänä 11.10.1995 päivätyt tiedonanto), ja neuvosto hyväksyi sen 22.12.1995. Tuesta, jonka Irlanti aikoo myöntää Irish Steel -teräsyhtiölle, 7 päivänä helmikuuta 1996 tehdyssä komission päätöksessä 96/315/EHTY, joka julkaistiin 21.5.1996 (EYVL L 121, s. 16, jäljempänä riidanalainen päätös), hyväksyttiin suunniteltujen valtiontukien myöntäminen.
- 13 Komissio asetti myöntämänsä luvan ehdoksi, että riidanalaisen päätöksen V—VII perustelukappaleessa esitetyt ja sen 2—5 artiklassa lausuttuja edellytyksiä noudatetaan. Riidanalaisen päätöksen V perustelukappaleessa edellytetään erityisesti, ”että [yrityksen] sulan teräksen ja viimeistelyjen kuumavalssaustuotteiden tuotantokyky ei kasva nykyisestään muutoin kuin tuottavuuden kasvun verran ainakaan viiden vuoden kuluessa suunnitelman mukaisen tuen viimeisestä maksupäivästä”.
- 14 Toisin kuin 12.4.1994 tehdyissä päätöksissä, riidanalaisessa päätöksessä ei kuitenkaan vaadita tuotantokapasiteetin vähentämistä, koska se ”ei ole teknisesti mahdollista — — sulkematta tehdasta, koska Irish Steelillä on vain yksi kuumavalssaamo” (V perustelukappale). Päätöksessä asetettiin Irish Steelille kuitenkin lisäehdot, joiden mukaan se ei saa

— laajentaa tuotevalikoimaansa tukien maksamista seuraavien viiden vuoden aikana yli sen, minkä se oli ilmoittanut komissiolle marraskuussa 1995,

- tuottaa suurempia palkkeja kuin sen valikoimassa tuolloin oli,

- ylittää kutakin tilivuotta kohden 30.6.2000 asti vahvistettuja kuumavalsattujen valmiiden tuotteiden ja puolivalmiiden tuotteiden (billettien) tuotantomääriä eikä

- ylittää Euroopassa (yhteisö, Sveitsi ja Norja) samaksi ajaksi vahvistettuja valmiiden tuotteiden myyntilukuja.

15 Irish Steelin toiminimi muutettiin 18.6.1996 päivätyllä asiakirjalla toiminimeksi Irish Ispat Ltd (jäljempänä Ispat).

Oikeudenkäynti

16 Wirtschaftsvereinigung Stahl -niminen yhdistys on yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 10.7.1996 toimittamassaan kannekirjelmässä vaatinut perustamissopimuksen 33 artiklan nojalla riidanalaisen päätöksen kumoamista.

17 Sen ohella British Steel -niminen yritys on 11.6.1996 nostanut samasta päätöksestä toisen kanteen. Se on kirjattu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa numerolla T-89/96.

- 18 Nyt käsiteltävässä asiassa neuvosto toimitti 13.12.1996 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen pyynnön saada osallistua oikeudenkäyntiin väliintulijana tukeakseen vastaajan vaatimuksia. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen laajennetun ensimmäisen jaoston puheenjohtaja hyväksyi väliintulon 5.2.1997 antamallaan määräyksellä.
- 19 Kantaja pyysi kannekirjelmässään, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin määräisi prosessinjohtotoimena komission antamaan sille tiedon kaikista asiakirjoista, jotka koskevat komission jäsenten menettelyä riidanalaisen päätöksen tekemisessä.
- 20 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (laajennettu neljäs jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn, kehotti asianosaisia vastaamaan kirjallisesti eräisiin kysymyksiin sekä pyysi komissiota toimittamaan oikeaksi todistetun jäljennöksen asiakirjasta SEC (96) 199 sekä komission 7.2.1996 pitämän kokouksen todistusvoimaisesta pöytäkirjasta. Asianosaisten lausumat ja niiden vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen suullisiin kysymyksiin on kuultu 25.11.1998 pidetyssä suullisessa käsittelyssä.

Asianosaisten ja muiden osapuolten vaatimukset

- 21 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa riidanalaisen päätöksen,

— toissijaisesti kumoaa kyseisen päätöksen siltä osin kuin siinä sallitaan Irish Steelin lisäävän tuotantoaan yli markkinointivuoden 1994—1995 kokonaistuotannon ja

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

22 Vastaaja vaatii neuvoston tukemana, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen ja

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

23 Komission mielestä kannetta ei voida ottaa tutkittavaksi. Komissio huomauttaa, että perustamissopimuksen 33 artiklan mukaisesti kumoamiskanne on pantava vireille ”yhden kuukauden kuluessa päätöksen [— —] julkaisemisesta tai tiedoksi antamisesta”. Lisäksi yhteisöjen tuomioistuin on tulkinnut EHTY:n perustamissopimuksen 33 artiklaa suhteessa EY:n perustamissopimuksen 173 artiklaan (josta on muutettuna tullut EY 230 artikla), jonka mukaan määräaika alkaa kulua sinä päivänä, jona kantaja on saanut tiedon riidanalaisesta säädöksestä, jollei sitä ole julkaistu tai annettu tiedoksi (asia 236/86, Dillinger Hüttenwerke v. komissio, tuomio 6.7.1988, Kok. 1988, s. 3761).

24 Riidanalaisesta päätöstä, joka on Irlannille osoitettu yksittäispäätös, ei ole julkaistu eikä annettu kantajalle tiedoksi. Komissio katsoo, että tässä tapauksessa kantaja on kuitenkin tutustunut päätökseen ensimmäisen kerran sinä päivänä, jona EHTY:n neuvoa-antavan komitean (jäljempänä komitea) kokous, jossa kantaja oli edustettuna, pidettiin eli 25.10.1995. Joka tapauksessa kantajan lausumat,

jotka on julkaistu kahdessa lehtiartikkelissa, Engineerin 21.3.1996 ja Irish Timesin 28.3.1996 ilmestyneessä numerossa, osoittavat kantajan tunteneen jo tuolloin riidanalaisen päätöksen sisällön kokonaisuudessaan. Komission mukaan yhden kuukauden määräaika on siten alkanut kulua viimeistään maaliskuun 1996 lopussa, mistä seuraa, että 10.7.1996 nostettu kanne on tehty liian myöhään.

- 25 Komissio katsoo vielä, että toisin kuin kantaja väittää, perustamissopimuksen 33 artiklan mukaan säädöksen julkaisuajankohta ja siihen tutustumisen ajan-kohta eivät ole keskenään valinnaisia. Tämä tulkinta johtuu useista perusteista, joita ovat muun muassa määräajan oikeusvarmuutta lisäävä merkitys ja tarkoitus, nopean reagointimahdollisuuden merkitys asianosaisten kannalta sekä erityisesti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-380/94, AIUFFASS ja AKT vastaan komissio, 12.12.1996 antama tuomio (Kok. 1996, s. II-2169, 42 kohta).
- 26 Vaikka kantajan hyväksi katsottaisiin, ettei sillä ollut tuolloin tietoa riidanalaisen päätöksen koko sisällöstä, vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sen, joka on tietoinen päätöksen olemassaolosta, on komission mukaan ”kohtuullisessa määräajassa pyydettävä sen koko tekstin sisältävä versio” (asia C-102/92, Ferrierre Acciaierie Sarde v. komissio, määräys 5.3.1993, Kok. 1993, s. I-801, 18 ja 19 kohta). Komission mukaan kantaja ei ole noudattanut tätä velvollisuutta.
- 27 Kantaja puolestaan kiistää, että kanne olisi nostettu liian myöhään. Perustamissopimuksen 33 artiklan mukaan ratkaiseva tapahtuma, josta määräaika alkaa kulua, on julkaiseminen. Kantaja katsoo myös, ettei sillä ole ollut tietoa riidanalaisen päätöksen täydellisestä sisällöstä ennen sen julkaisemista. Joka tapauksessa perustamissopimuksen 33 artiklassa annetaan kantajalle vaihtoehtoisesti mahdollisuus nostaa kanne joko heti sen saatua tiedon riidanalaisesta päätöksestä tai päätöksen julkaisemisen jälkeen.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 28 Perustamissopimuksen 33 artiklan kolmannen kohdan mukaan kumoamiskanteet on pantava vireille yhden kuukauden määräajassa, joka lasketaan tapauksesta riippuen päätöksen tai suosituksen tiedoksi antamisesta tai sen julkaisemisesta. Yhteisöjen tuomioistuin on tulkitessaan tätä määräystä EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan viidennen kohdan valossa katsonut, että jollei asiakirjaa julkaista tai anneta tiedoksi, mutta vain tässä tapauksessa, sen, joka on tietoinen itseään koskevan päätöksen olemassaolosta, on kanneoikeuden vanhentumisen uhalla pyydettävä kohtuullisessa määräajassa itselleen sen koko tekstin sisältävä versio, mutta että kanteen nostamisen määräaika alkaa tätä tapausta lukuun ottamatta kulua vasta, kun kolmannella osapuolella, jonka oikeutta asia koskee, on täsmällinen tieto kysymyksessä olevan päätöksen sisällöstä ja perusteluista, jotta se voi käyttää hyväkseen kanneoikeuttaan (em. asia Dillinger Hüttenwerke v. komissio, tuomion 14 kohta ja siinä mainittu oikeuskäytäntö sekä asia C-180/88, Wirtschaftsvereinigung Eisen- und Stahlindustrie v. komissio, tuomio 6.12.1990, Kok. 1990, s. I-4413, 22—24 kohta).
- 29 Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jo katsonut EY:n perustamissopimusta sovellettaessa, että päivä, jona säädöksestä saadaan tieto, on kanteen nostamista koskevan määräajan alkamispäivänä toissijainen säädöksen julkaisemis- tai tiedoksiantamispäivään verrattuna (asia T-11/95, BP Chemicals v. komissio, tuomio 15.9.1998, Kok. 1998, s. II-3235, 47 kohta sekä siinä mainittu oikeuskäytäntö).
- 30 Tässä tapauksessa riidanalainen päätös on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* 21.5.1996. Kun kanne on toimitettu 10.7.1996, on todettava, että se on nostettu perustamissopimuksen 33 artiklan kolmannessa kohdassa määrättyssä yhden kuukauden määräajassa laskettuna julkaisemisen jälkeisen neljännen päivän päättymisestä, kun määräaika on pidennetty kuudella päivällä pitkien etäisyyksien perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 102 artiklan 1 ja 2 kohdan sekä yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen liitteessä II olevan 1 artiklan mukaisesti.

- 31 Toissijaista perustetta ei ole tässä tapauksessa sovellettava, ja komission esittämät perustelut, joilla on tarkoitus osoittaa kantajan tienneen riidanalaisesta päätöksestä ennen sen julkaisemista tai sen olleen velvollinen pyytämään sen koko tekstin sisältävä versio kohtuullisessa määräajassa, ovat siten asiaan vaikuttamattomia.
- 32 Edellä todetusta seuraa, että väite kanteen tutkimisen edellytysten puuttumisesta on hylättävä.

Pääasia

- 33 Kantaja esittää kanteensa tueksi erilaisia seikkoja, jotka voidaan ryhmitellä kahdeksi kanneperusteeksi, joista ensimmäinen koskee perustamissopimuksen tai sen soveltamista koskevan oikeussäännön rikkomista ja toinen olennaisten menettelymääräysten rikkomista.
- 34 Kantaja on suullisessa käsittelyssä ja komission toimitettua eräät asiakirjat luopunut jälkimmäisen kanneperusteen siitä osasta, joka koskee kollegisen päätöksenteon periaatteen noudattamista jättämistä.

Perustamissopimuksen tai sen soveltamista koskevan oikeussäännön rikkomista koskeva kanneperuste

- 35 Tähän kanneperusteeseen sisältyy pääasiallisesti yhdeksän seikkaa, joihin kantaja on vedonnut. Kantajan mukaan riidanalainen päätös on lainvastainen, koska se ei ole viidennen säännösten mukainen, koska siinä rikotaan perustamissopimuksen 95 artiklan soveltamisedellytyksiä, koska siinä ei oteta huomioon perustamisso-

pimuksen 3 artiklan sisäistä rakennetta, koska siinä loukataan suppean tulkinnan periaatetta, kun siinä takautuvasti hyväksytään etukäteen ilmoittamatta jätetyt tuet, koska sillä loukataan yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, koska siinä ei oteta huomioon perustamissopimuksen 56 artiklan 2 kohtaa, koska sillä loukataan luottamuksensuojan periaatetta, ja lopuksi, koska sillä loukataan suhteellisuusperiaatetta.

Viidennen säännösten noudattamatta jättäminen

— Asianosaisten ja muiden osapuolten väitteet ja niiden perustelut

- 36 Kantaja katsoo, että viides säännöstö on yleinen ylemmänasteinen normi, jota komission on noudatettava tehdessään yksittäispäätöksiä. Perustamissopimuksen 14 artiklan toisen kohdan mukaan tukisäännöstö on kaikilta osiltaan velvoittava ja sitoo kaikkia yhteisön oikeuden oikeussubjekteja toimielimet mukaan luetuina. Kun otetaan huomioon, että siinä säännellään yksityiskohtaisesti teollisuusalan tukiin sovellettavaa politiikkaa, komissio on sen säännöksistä poiketessaan kantajan mukaan loukannut oikeusnormien keskinäisen hierarkian periaatetta ja laillisuusperiaatetta. Kantaja viittaa tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-7/93, Langnese-Iglo vastaan komissio (Kok. 1995, s. II-1533, 208 kohta) ja asiassa T-9/93, Schöller vastaan komissio (Kok. 1995, s. II-1611), 8.6.1995 antamiin tuomioihin.
- 37 Lisäksi kantaja katsoo, että toisin kuin aikaisempiin säännöstöihin, viidennen säännöstöön ei sisälly mitään mahdollisuutta poikkeuksiin. Sen vuoksi yhteismarkkinoiden asianmukaiseen toimintaan soveltuvina voidaan pitää ja komissio voi siten hyväksyä ainoastaan tukisäännösten 2—5 artiklan määräysten mukaisia tukia.
- 38 Kaiken lisäksi neuvosto ja komissio, jotka olivat tietoisia Irish Steelin epävarmasta taloudellisesta tilanteesta, ovat viidennen säännösten antamisen yhtey-

dessä kantajan mukaan nimenomaisesti ilmaisseet aikovansa asettaa säännön, jonka mukaan valtiontuet terästeollisuuden alalla olisivat ehdottomasti kiellettyjä, ja kumota säännöstä tehdyt poikkeukset. Näin ollen Irish Steelin kokema kriisi oli terästeollisuusalalla tavanomainen eikä missään tapauksessa merkinnyt tilanteen odottamatonta kehittymistä.

- 39 Komissio kiistää, että viides säännöstö olisi velvoittava ja tyhjentävä, niin kuin kantaja väittää. Jos näin olisi, niin komission päätös, jolla tämä säännöstö on annettu, olisi merkinnyt perustamissopimuksen muuttamista vahvistamalla perustamissopimuksen 95 artiklan soveltamisala pakottavalla tavalla. Tulkintaa, jonka mukaan johdetun oikeuden säännöksellä olisi mahdollista muuttaa primäärioikeuden säännöstä kiertämällä kokonaan perustamissopimuksen muuttamisessa noudatettava menettely, ei kuitenkaan voida hyväksyä. Jos perustamissopimuksen 95 artiklan soveltamisen edellytykset täyttyvät, artikla voi komission mukaan edelleen olla erityistilanteissa myönnettäviä tukia koskevien tapauskohtaisesti tehtävien päätösten oikeudellisena perustana.
- 40 Neuvosto vetoaa siihen, että sekä tukisäännöstö että riidanalainen päätös perustuvat nimenomaisesti perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäiseen kohtaan. Tästä seuraa, että molemmat säädökset ovat oikeudellisesti samanlaisia ja samanasteisia. Näin ollen tukisäännöstö ei ole hierarkkisesti riidanalaista päätöstä ylempi oikeusnormi, jota riidanalaisessa päätöksessä olisi noudatettava.

— Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 41 Aluksi on syytä huomauttaa, että tukisäännöstön perusteluista (ks. erityisesti johdanto-osan I perustelukappale) ilmenee, että sääntöjen tarkoituksena oli ennen kaikkea ”olla poistamatta terästeollisuudelta tutkimus- ja kehitystyöhön myönnettävää tukea sekä tukea, jonka tarkoitus on antaa terästeollisuudelle mahdollisuus mukauttaa laitoksiaan uusien ympäristönsuojelua koskevien standardien mukaisiksi”. Tuotannon ylikapasiteetin rajoittamiseksi ja markkinoiden palauttamiseksi tasapainoon tukisäännöstössä sallittiin myös tietyin edellytyksin ”sosiaalinen tuki, jolla pyritään edistämään laitosten osittaista sulkemista, ja

rahoitustuki, jolla pyritään vähiten kilpailukykyisten yritysten kaiken EHTY-toiminnan lopulliseen lakkauttamiseen”. Kuten yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jo muun muassa asiassa British Steel antamassaan tuomiossa katsonut, tukisäännöstössä lueltiin yleisellä tasolla eräitä tukimuotoja, joita säännöstössä pidettiin perustamissopimuksen mukaisina (47 ja 49 kohta). Siinä toteutettiin valtiontukia koskevasta kiellostä soveltamisalaltaan yleisiä poikkeuksia yksinomaan tapauksissa, joissa tukia myönnetään tutkimus- ja kehitystyöhön, ympäristönsuojeluun ja laitosten sulkemiseen sekä alueellisia tukia terästeollisuusyrityksille, jotka sijaitsivat eräiden jäsenvaltioiden tai niiden osan alueella, edellyttäen että nämä tuet täyttivät tietyt ehdot.

42 Tämän vuoksi tukisäännöstö on tyhjentävä ja velvoittava oikeusperusta vain siinä mainittujen ja perustamissopimuksen kanssa yhteensopiviksi katsottujen tukien osalta. Tältä osin tukisäännöstössä säädetään kokonaisjärjestelmästä, jolla on tarkoitus varmistaa, että kaikkia siinä määritettyihin kiellosta vapautettuihin luokkiin kuuluvia tukia käsitellään samalla tavoin ja yhtä ainoata menettelytapaa käyttäen. Tämä järjestelmä sitoo komissiota siis vain silloin, kun se arvioi tässä säännöstössä tarkoitettujen tukien yhdenmukaisuutta perustamissopimuksen kanssa. Se ei siis voi hyväksyä tällaisia tukia yksittäispäätöksellä tässä säännöstössä säädettyjen yleisten sääntöjen vastaisesti (ks. asia EISA, tuomion 71 kohta; asia British Steel, tuomion 50 kohta ja asia Wirtschaftsvereinigung, tuomion 42 kohta).

43 Sitä vastoin niiden tukien osalta, jotka eivät kuulu niihin tukiluokkiin, joita tukisäännöstön mukainen kiellosta vapauttaminen koskee, voidaan yksittäistapauksessa poiketa tästä kiellosta, jos komissio sille perustamissopimuksen 95 artiklan perusteella kuuluvaa harkintavaltaa käyttäessään katsoo, että tällaiset tuet ovat tarpeen perustamissopimuksen tavoitteiden toteuttamiseksi. Tukisäännöstöllä ei voida pyrkiä kieltämään muita kuin siinä tyhjentävästi lueltuihin tukiluokkiin kuuluvia tukia. Komissio ei ole toimivaltainen perustamissopimuksen 95 artiklan — jota sovelletaan vain tapauksissa, joista ei määrätä perustamissopimuksessa (ks. asia 9/61, Alankomaat v. korkea viranomais, tuomio 12.7.1962, Kok. 1962, s. 413, 2 kohta) — ensimmäisen ja toisen kohdan perusteella kieltämään tiettyjä tukiluokkia, sillä jo perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa määrätään tällaisesta kiellosta. Tukiin, jotka eivät kuulu tukisäännöksissä tästä kiellosta vapautettuihin luokkiin, sovelletaan siis yksinomaan perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdtaa. Tästä seuraa, että jos tällaiset tuet kuitenkin osoittautuvat tarpeellisiksi perustamissopimuksen

tavoitteiden toteuttamiseksi, komissiolla on valtuudet käyttää oikeudellisena perustana perustamissopimuksen 95 artiklaa voidakseen ratkaista tämän ennalta-arvaamattoman tilanteen tarvittaessa yksittäispäätöksellä (ks. vastaavasti asia EISA, tuomion 72 kohta; asia British Steel, tuomion 51 kohta ja asia Wirtschaftsvereinigung, tuomion 43 kohta).

- 44 Tässä tapauksessa riidanalaisessa päätöksessä tarkoitetut valtiontuet, joilla mahdollistetaan Irish Steelin rakenneuudistus ja sen kautta sen yksityistäminen, eivät kuulu tukisäännösten soveltamisalaan. Komissiolla on siten ollut oikeus hyväksyä nämä tuet perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla tehdyllä yksittäispäätöksellä, edellyttäen että tämän määräyksen mukaiset edellytykset ovat täyttyneet.
- 45 Suullisessa käsittelyssä kantaja on asioissa EISA, British Steel ja Wirtschaftsvereinigung annettuihin tuomioihin nojautuen katsonut, että 2,36 miljoonan IEP:n varainsiirto erityisiin ympäristönparannuksiin ja 0,628 miljoonan IEP:n varainsiirto eläkerahaston vajeen kattamiseen kuuluivat tukisäännöstyössä lueteltuihin tukiluokkiin ja että komissio ei sen vuoksi olisi saanut hyväksyä niitä noudattamatta tukisäännöstyössä edellytettyä menettelyä.
- 46 Tukisäännösten 3 artiklassa jätetään pääsääntöisesti kiellon ulkopuolelle tuet, jotka on ”tarkoitettu helpottamaan uusien laitosten mukauttamista uusiin ympäristönsuojelua koskeviin normeihin vähintään kaksi vuotta ennen näiden sääntöjen voimaantuloa” ja joiden määrä ei ylitä ”15 prosenttia tarkoitettuun ympäristönsuojelutoimenpiteeseen välittömästi liittyvien investointikustannusten nettotukiekvivalentista”.
- 47 Se tuen osa, joka on tarkoitettu erityisiin ympäristönparannuksiin (ks. edellä 10 kohta), ei kuulu tukisäännösten 3 artiklan soveltamisalaan. Vaikka sen tarkoitus on rahoittaa laitosten sopeuttamista ympäristönsuojelulainsäädännön

vaatimuksiin, sen määrä ylittää 15 prosenttia hankkeeseen liittyvien investointikustannusten nettotukiekvivalenssista. Tuki ei siis tämän määräyksen perusteella jää perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan yleisen kiellon ulkopuolelle.

48 Vastaavasti tukisäännösten 4 artiklassa jätetään perustamissopimuksen 4 artiklan c kohdan kiellon ulkopuolelle pääsääntöisesti perustuvaan osittaiseen sulkemiseen tai toiminnan kokonaan lakkauttamiseen liittyvät tuet, ”jotka on tarkoitettu [sellaisille] työelämän ulkopuolelle tai ennenaikaisesti eläkkeelle siirtyneille työntekijöille maksettaviin avustuksiin”, jotka täyttävät tietyt ehdot.

49 Edellä tarkoitettu 0,628 miljoonan IEP:n varainsiirto sisältyy kuitenkin Irish Steelin rakenneuudistukseen liittyvään tukisuunnitelmaan, eikä sen tarkoituksena ole yrityksen osittainen sulkeminen tai sen toiminnan lakkauttaminen kokonaan.

50 Sen vuoksi nämä tuet on voitu myöntää suoraan perustamissopimuksen 95 artiklaan perustuvalla yksittäispäätöksellä, koska tässä artiklassa määrätyt edellytykset ovat täyttyneet (ks. edellä 43 ja 44 kohta). Koska riidanalaisen päätöksen soveltamisala poikkeaa tukisäännösten soveltamisalasta, ottaen huomioon, että siinä sallitaan poikkeuksellisista syistä määrältään rajoitetut tuet, jotka periaatteessa olisivat perustamissopimuksen vastaisia, siinä sallittu poikkeus on täysin riippumaton tukisäännöstöstä. Päätöksen ei sen vuoksi tarvitse täyttää tukisäännöstössä mainittuja edellytyksiä, vaan se on siten perustamissopimuksessa määriteltyjen tavoitteiden toteuttamiseksi käytettävä tukisäännöstöä täydentävä toimenpide.

51 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, ettei riidanalaista päätöstä voida pitää perusteettomana poikkeamisena viidennestä säännöstöstä, vaan se on päätös, jonka oikeusperustana ovat perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan määräykset. Viittaus edellä mainituissa asioissa Langnese-Iglo vastaan komissio ja Schöller vastaan komissio annettuihin tuomioihin on sen vuoksi vailla merkitystä nyt käsiteltävässä asiassa, koska riidanalaista päätöstä ei ole tehty viidennen säännösten perusteella.

- 52 Tästä seuraa, ettei riidanalainen päätös ole tukisäännösten väitetyin noudattamatta jättämisen vuoksi lainvastainen.

Perustamissopimuksen 95 artiklan soveltamisedellytysten rikkominen

— Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

- 53 Kantajan mukaan komissio on virheellisesti nojautunut perustamissopimuksen 95 artiklaan riidanalaisen päätöksen tehdessään. Perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa kielletään ”valtioiden muodossa tai toisessa myöntämä tuki tai avustukset taikka määräämät erityismaksut”. Valtiontuet eivät siten ole sellainen ”tapaus, josta ei määrätä perustamissopimuksessa”, jossa olisi hyväksyttävää turvautua perustamissopimuksen 95 artiklaan. Kantaja katsoo myös, että ilmaisun ”tapaus, josta ei määrätä perustamissopimuksessa”, on käsitettävä tarkoitettavan samaa kuin ”sään telemätön”, mitä valtiontuet eivät ole, kun otetaan huomioon perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan kieltö. Valtiontuista on nimenomaan päinvastoin määrätty perustamissopimuksessa, jossa ne on kielletty. Lisäksi tämä kysymys on kantajan mukaan puhdas oikeuskysymys, jonka suhteen komissiolla ei ole harkintavaltaa.
- 54 Kantaja väittää myös, että vaikka komissio on lausunut riidanalaisen päätöksen IV perustelukappaleen ensimmäisessä kohdassa, että Irish Steelille myönnettyt tuet edistävät perustamissopimuksen, varsinkin sen 2 ja 3 artiklan, tavoitteiden saavuttamista, päätöksestä ei kuitenkaan ilmene selvästi, mistä tavoitteista on kysymys. Perustamissopimuksen 2 artiklan ensimmäisessä kohdassa sitä paitsi täsmennetään, että yhteisön päämääriä on edistettävä ”yhteismarkkinoiden toteuttamisella, josta määrätään 4 artiklassa”. Perustamissopimuksen 4 artiklan

c alakohdassa määrätty kielto huomioon ottaen ei ole hyväksyttävää ryhtyä kyseisen määräyksen vastaisiin toimenpiteisiin perustelemalla niitä perustamissopimuksen 2—4 artiklan tavoitteiden toteuttamisella.

55 Kysymyksessä olevilla tuilla ei kantajan mukaan myöskään pyritä toteuttamaan mitään perustamissopimuksen 2 ja 3 artiklassa tarkoitetuista tavoitteista. Mikään tuen osista ei edistä ”tuotannon nykyaikaistamista” tai ”laadun parantamista”, koska niiden tarkoituksena on tasoittaa aikaisemmat tappiot. Terästeollisuusalan ylitarjonta huomioon ottaen kyseiset tuet eivät myöskään voi edistää kansainvälisen kaupan kasvua”. Perustamissopimuksen 3 artiklan d alakohdassa määritellystä tavoitteesta, jonka mukaan yhteisön on ”huolehdittava sellaisten edellytysten ylläpitämisestä, jotka kannustavat yrityksiä kehittämään ja parantamaan tuotantomahdollisuuksiaan”, voidaan todeta, että jos yritys voi olla varma siitä, että se voi aina kattaa tappiot valtiontuilla, tämän yrityksen ei enää tarvitsisi pyrkiä vastaamaan kilpailuun innovaatiolla ja rationalisoinnilla. Sama koskee käyttäjien etuja. Kantajan mukaan tuen tarkoituksena ei ole ”huolehtia säännöllisistä toimituksista yhteismarkkinoille ottaen huomioon kolmansien maiden tarpeet” eikä ”varmistaa kaikille — — käyttäjille yhteismarkkinoilla yhtäläinen pääsy tuotantolähteille”, koska toimituksista pystyisivät yhteisössä huolehtimaan ne teräksentuottajat, joiden toiminta on kannattavaa. ”Työllisyyden kasvua”, joka on eräs perustamissopimuksen 2 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuista yhteisön päämääristä, ei perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan kiellon vuoksi voida myöskään edistää valtiontuilla eikä yksilöllisillä toimenpiteillä.

56 Kantajan mukaan riidanalainen päätös on lopuksi lainvastainen myös siksi, ettei se ole välttämätön perustamissopimuksen tavoitteiden toteuttamiseksi. Tältä osin kantaja viittaa yhteisöjen tuomioistuimen asiassa 214/83, Saksa vastaan komissio, 3.10.1985 antamaan tuomioon (Kok. 1985, s. 3053, 30 kohta).

57 Komissio huomauttaa perustamissopimuksen 95 artiklan soveltamisedellytysten täyttymistä koskevasta kysymyksestä, että tämän määräyksen tarkoituksena on antaa komissiolle mahdollisuus reagoida nopealla, tehokkaalla ja asianmukaisella tavalla ennalta arvaamattomiin tilanteisiin, jotka vaarantavat perustamis-

sopimuksen tavoitteiden toteutumisen. Sen vuoksi ja toisin kuin kantaja on esittänyt, komissiolla on laaja harkintavalta tutkiessaan, onko tietty tosiasiallinen tilanne sellainen ”tapaus, josta ei määrätä perustamissopimuksessa”, jossa on oikeutettua turvautua perustamissopimuksen 95 artiklaan. Lisäksi kantaja ei ole esittänyt, millä tavoin komissio olisi käyttänyt harkintavaltaansa väärin pitäessään Irish Steelin tilannetta poikkeuksellisenä tilanteena, josta ei määrätä perustamissopimuksessa, ja tehdessään riidanalaisen päätöksen. Komissio katsoo tämän pätevän myös tukien tarpeellisuutta ja välttämättömyyttä koskeviin edellytyksiin.

— Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 58 Perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa kielletään pääsääntöisesti valtion myöntämät tuet Euroopan hiili- ja teräsyhteisössä siltä osin kuin ne voivat vaarantaa perustamissopimuksessa määriteltyjen yhteisön olennaisten tavoitteiden toteuttamisen, erityisesti vapaan kilpailun järjestelmän vakiinnuttamisen.
- 59 Tällainen kielto ei kuitenkaan merkitse sitä, että kaikkia EHTY:n alaan kuuluvia valtion tukia olisi pidettävä yhteensopimattomina perustamissopimuksen tavoitteiden kanssa. Perustamissopimuksen 2—4 artiklassa määriteltyjen perustamissopimuksen tavoitteiden valossa tulkittuna perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdalla ei ole tarkoitus estää sellaisten valtion tukien myöntämistä, joiden avulla voidaan toteuttaa perustamissopimuksen tavoitteita. Siinä jätetään yhteisön toimielimille mahdollisuus arvioida yhteensopivuutta perustamissopimuksen kanssa ja tarpeen vaatiessa hyväksyä tällaisten tukien myöntäminen perustamissopimuksen soveltamisalalla. Tämän näkemyksen vahvistaa asiassa 30/59, *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg* vastaan korkea viranomainen, 23.2.1961 annettu tuomio (Kok. 1961, s. 1, 43; Kok. Ep. I, s. 69) ja asiassa *British Steel* annettu tuomio (41 kohta), joissa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että samalla tavoin kuin vain komissio tai sen nimenomaisesti tähän valtuuttama taho voi myöntää tietyt perustamissopimuksen 55 artiklan 2 kohdassa ja 58 artiklan 2 kohdassa hyväksytyt muut kuin valtiontuet hiili- tai terästuottajille, niin myös perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohtaa on tul-

kittava niin, että siinä myönnetään yhteisön toimielimille yksinomaisen toimivalta tukien osalta yhteisössä.

- 60 Perustamissopimuksen rakenne huomioon ottaen sen 4 artiklan c alakohdassa ei siten estetä komissiota poikkeuksellisesti hyväksymästä ennakoimattomien tilanteiden ratkaisemiseksi tämän perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäiseen ja toiseen kohtaan tukeutuen sellaisia jäsenvaltioiden suunnittelema tukia, jotka sopivat yhteen perustamissopimuksen tavoitteiden kanssa (ks. em. asia Alankomaat v. korkea viranomainen ja asia British Steel, tuomion 42 kohta).
- 61 Toisin kuin EY:n perustamissopimuksessa, EHTY:n perustamissopimuksessa ei myönnetä komissiolle tai neuvostolle mitään erityistä toimivaltaa hyväksyä valtiontukia, joten komissiolla on perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan perusteella mahdollisuus ryhtyä kaikkiin perustamissopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi välttämättömiin toimenpiteisiin ja siten oikeus käynnistää menettely, jossa se hyväksyy näiden tavoitteiden saavuttamiseksi välttämättöminä pitämänsä tuet (ks. erityisesti asia EISA, tuomion 61—64 kohta ja siinä mainittu oikeuskäytäntö). Päinvastoin kuin kantaja katsoo, tuki ei ole perustamissopimuksessa kielletty valtion tuki, mikäli sitä pidetään välttämättömänä teräksen yhteismarkkinoiden asianmukaisen toiminnan kannalta.
- 62 Välttämättömyyttä koskeva edellytys täyttyy erityisesti silloin, kun asianomainen toimiala on joutunut poikkeukselliseen kriisitilanteeseen. Tältä osin yhteisöjen tuomioistuimien on edellä mainitussa asiassa Saksa vastaan komissio antamassaan tuomiossa (30 kohta) korostanut ”tiivistä yhteyttä, jonka on perustamissopimuksesta sovellettaessa vallittava terästeollisuusyrityksille kriisitilan aikana myönnettävien tukien ja tältä teollisuudenalalta edellytettävien rakenneuudistuspyrkimysten välillä”. Komissiolla on tässä yhteydessä vapaa harkintavalta, kun se arvioi rakenteiden uudistamisen yhteydessä myönnettäviksi aiottujen tukien yhteensopivuutta perustamissopimuksen peruseriaatteiden kanssa (asia EISA, tuomion 77 ja 78 kohta).
- 63 Laillisuusvalvonnan on tällöin rajoitettava sen tutkimiseen, onko komissio ylittänyt harkintavaltansa rajat vääristelemällä tosiseikkoja, tekemällä tosiseikkoja

koskevan ilmeisen arviointivirheen, käyttämällä harkintavaltaansa väärin tai rikkomalla menettelysääntöjä (ks. erityisesti asia C-225/91, *Matra v. komissio*, tuomio 15.6.1993, Kok. 1993, s. I-3203, 25 kohta).

- 64 Riidanalaisen päätöksen IV perustelukappaleesta ilmenee, että päätöksen tarkoituksena on ”luoda Irlannin terästeollisuudelle luja ja taloudellisesti kannattava rakenne”. Sen vuoksi on tutkittava ensiksi, onko tällainen tarkoitus ristiriidassa perustamissopimuksen 2 ja 3 artiklan mukaisten tavoitteiden kanssa, ja toiseksi, onko riidanalainen päätös ollut välttämätön näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.
- 65 On syytä muistuttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti komission tehtäviin kuuluu perustamissopimuksessa vahvistetut erilaiset tavoitteet huomioon ottaen varmistaa näiden erilaisten tavoitteiden pysyvä yhteensovittaminen ja että komission on tässä tarkoituksessa käytettävä harkintavaltaansa siten, että yhteinen etu toteutuu (ks. asia 9/56, *Meroni v. korkea viranomainen*, tuomio 13.6.1958, Kok. 1958, s. 9 ja 43; asia 8/57, *Groupement des hauts fourneaux et aciéries belges v. korkea viranomainen*, tuomio 21.6.1958, Kok. 1958, s. 223 ja 242 ja yhdistetyt asiat 351/85 ja 360/85, *Fabrique de fer de Charleroi ja Dillinger Hüttenwerke v. komissio*, tuomio 29.9.1987, Kok. 1987, s. 3639, 15 kohta). Yhteisöjen tuomioistuin on erityisesti yhdistetyissä asioissa 154/78, 205/78, 206/78, 226/78, 227/78, 228/78, 263/78, 264/78, 31/79, 39/79, 83/79 ja 85/79, *Valsabbia ym. vastaan komissio* 18.3.1980 antamassaan tuomiossa (Kok. 1980, s. 907, 54 kohta) täsmentänyt, että jos komissio toteaa erillisinä tarkasteltujen tavoitteiden välillä ristiriitaisuuksia, sen on asetettava etusijalle se perustamissopimuksen 3 artiklan sisältämistä tavoitteista, joka vaikuttaa pakottavimmalta niiden tosiseikkojen ja taloudellisten olosuhteiden nojalla, joiden perusteella se tekee päätöksensä.
- 66 Arvioitaessa, edistääkö tuensaajayrityksen tervehdyttäminen perustamissopimuksen tavoitteiden toteuttamista, on todettava, kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on asioissa *EISA*, *British Steel* ja *Wirtschaftsvereinigung* antamassaan tuomioissa täsmentänyt, että yrityksen yksityistämällä sen elinkelpoisuuden varmistamiseksi ja työpaikkojen kohtuullisella vähentämisellä toteutetaan perustamissopimuksen mukaisia tavoitteita ottaen huomioon terästeollisuusalan herkkyys ja se, että kriisin jatkuminen tai jopa syventyminen olisi voinut aiheuttaa asianomaisten jäsenvaltioiden taloudessa äärimmäisen vakavia

ja pysyviä vaikeuksia. Ei ole kiistetty, että nyt kysymyksessä olevan tuen tarkoitus on helpottaa tukea saavan julkisen yrityksen yksityistämistä, olemassa olevien tuotantolaitosten rakenneuudistusta sekä työpaikkojen vähentämistä hyväksyttävässä määrin (ks. riidanalaisen päätöksen II perustelukappale). Sitä paitsi ei ole myöskään kiistetty, että terästeollisuusala on olennaisen tärkeä useissa jäsenvaltioissa, koska terästeollisuuslaitokset on sijoitettu alueille, joille on ominaista alityöllisyys, ja koska kysymyksessä ovat merkittävät taloudelliset intressit. Mahdollisista sulkemispäätöksistä tai työpaikkojen vähentämistä koskevista päätöksistä olisi näissä olosuhteissa voinut ilman viranomaisen tukitoimenpiteitä aiheutua erittäin vakavia yleiseen järjestykseen liittyviä vaikeuksia, koska erityisesti työttömyysongelma olisi syventynyt ja uhannut näin synnyttää hyvin vakavan taloudellisen ja sosiaalisen kriisitilanteen (asia British Steel, tuomion 107 kohta). Se, että Irish Steel on Irlannin ainoa terästeollisuusyritys, vahvistaa ilman muuta niitä vaikutuksia, jotka sen mahdollinen sulkeminen olisi voinut aiheuttaa jäsenvaltion taloudelle ja työllisyystilanteelle.

- 67 Tästä syystä riidanalaisella päätöksellä pyritään perustamissopimuksen 2 artiklan toisessa kohdassa edellytetyin tavoin kiistattomasti turvaamaan ”jatkuva työllisyys”, koska sillä pyritään ratkaisemaan tällaiset vaikeudet Irish Steelin tervehdyttämiseksi. Lisäksi sillä tavoitellaan perustamissopimuksen 3 artiklan mukaisia päämääriä, joiden mukaan on huolehdittava muun muassa ”sellaisen edellytysten ylläpitämisestä, jotka kannustavat yrityksiä kehittämään ja parantamaan tuotantomahdollisuuksiaan” [d alakohta] ja edistettävä ”tuotannon tasaista laajentamista, nykyaikaistamista ja laadun parantamista siten, että vältetään kilpailevia teollisuudenaloja vastaan tarkoitettuja kaikkia suojatoimenpiteitä” [g alakohta] (ks. vastaavasti asia British Steel, tuomion 108 kohta).
- 68 Tästä seuraa, että riidanalaisessa päätöksessä on yhteensovitettu perustamissopimuksen erillisiä tavoitteita yhteismarkkinoiden asianmukaisen toiminnan turvaamiseksi.
- 69 Lisäksi on tarkistettava, onko riidanalainen päätös ollut tarpeen näiden tavoitteiden toteuttamiseksi. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on täsmentänyt edellä mainitussa asiassa Saksa vastaan komissio antamansa tuomion 30 kohdassa, komissio ei voi ”missään tapauksessa hyväksyä sellaisten valtioneuvon myöntä-

mistä, jotka eivät ole välttämättömiä perustamissopimuksessa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi ja joilla aiheutetaan kilpailun vääristymistä yhteisillä teräsmarkkinoilla” (asia British Steel, tuomion 110 kohta).

- 70 Aluksi on syytä todeta, että yhteisöjen tuomioistuin on valtion tukia koskevissa asioissa säännönmukaisesti todennut, että ”komissiolla on harkintavaltaa, jonka käyttäminen edellyttää monitahoisten taloudellisten ja sosiaalisten arvioiden tekemistä yhteisön tasolla” (asia 730/79, Philip Morris v. komissio, tuomio 17.9.1980, Kok. 1980, s. 2671, 24 kohta; em. asia Matra v. komissio; yhdistetyt asiat T-244/93 ja T-486/93, TWD v. komissio, tuomio 13.9.1995, Kok. 1995, s. II-2265, 82 kohta ja em. asia British Steel, tuomion 112 kohta).
- 71 Sekä riidanalaisesta päätöksestä (ks. sen III perustelukappale) että 11.10.1995 päivätystä tiedonannosta ilmenee, että komissio on nähnyt Irish Steelin yksityistämiseen liittyvän rakenneuudistussuunnitelman olevan ainoa ratkaisu, jolla yritys saadaan uudelleen kannattavaksi mahdollisimman vähäisin yhteiskunnallisista ja taloudellisista haitoista (ks. varsinkin tiedonannon 5 kohta ja sitä seuraavat kohdat). Yhtiön myynti kansainvälisellä tasolla toimivalle yksityiselle sijoittajalle, jolla on laaja kokemus terästeollisuusalaalta, samoin kuin tämän kyky tervehdyttää kannattamattomia terästeollisuusyrityksiä ovat muiden ohella olleet niitä asioiden painotukseen vaikuttavia tekijöitä, joiden perusteella komissio on tehnyt riidanalaisen päätöksen. Riippumattomat asiantuntijat, jotka ovat katso-neet Ispat Internationalin esittämien investointien mahdollistavan välttämättömät tuottavuuden lisäykset ja kustannusten alennukset, ovat lisäksi vahvistaneet Irish Steelin yksityistämiseen liittyvän rakenneuudistussuunnitelman toteuttamiskelpoisuuden (ks. erityisesti 11.10.1995 päivätyn tiedonannon 7.15—7.18 ja 13.1 kohta).
- 72 Kantaja ei siten ole osoittanut yhtään konkreettista seikkaa, josta voitaisiin päätellä komission rikkoneen perustamissopimuksen 95 artiklan soveltamis-edellytyksiä.

Perustamissopimuksen 3 artiklan sisäisen rakenteen noudattamatta jättäminen

— Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

- 73 Kantaja katsoo, että koska riidanalaisella päätöksellä ei ole mahdollista yhteensovittaa perustamissopimuksen 3 artiklan tavoitteita, päätöksellä ei pyritä toteuttamaan näitä tavoitteita eikä mitään niistä, eikä päätös ainakaan ole välttämätön niiden tavoitteiden toteuttamiseksi, joihin sillä väitetään pyrittävän. Komission mainitsema tavoite, ”tavarantoimitukset kuluttajien lähellä”, on kantajan mielestä tavoite, jota ei ensinnäkään mainita perustamissopimuksessa ja joka sen lisäksi on asian kannalta merkityksetön, koska tässä tapauksessa pää-tavoitteena on huolehtia siitä, että kuluttajilla on samanlainen pääsy markkinoille, muttei siitä, että markkinat ovat kuluttajien lähellä. Lisäksi kantaja korostaa, että Irish Steelin liikevaihdosta vain kuusi prosenttia toteutuu Irlannissa.
- 74 Komissio kiistää väitteen, jonka mukaan riidanalainen päätös ei olisi omiaan edistämään perustamissopimuksen 3 artiklassa lausuttujen tavoitteiden toteutumista.

— Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 75 Ensimmäisen kanneperusteen tämä osa perustuu samoihin argumentteihin, joihin kantaja on vedonnut tuen välttämättömyyttä perustamissopimuksen tavoitteiden toteuttamiseksi koskevassa kysymyksessä (ks. edellä 55—57 kohta). Tämä väite on siten jo katsottu perusteettomaksi. Joka tapauksessa on vielä aiheellista huomauttaa, että yhteisöjen tuomioistuin on edellä mainitussa asiassa *Groupe-ment des hauts fourneaux et aciéries belges* vastaan korkea viranomainen antamassaan tuomiossa (Kok. 1958, s. 242) täsmentänyt, että ”perustamissopimuksen 3 artiklan sisältämiä tavoitteita joudutaan käytännössä yhteensovittamaan joiltakin osin, sillä on selvästi mahdotonta toteuttaa kaikkia tavoitteita samanaikaisesti ja kutakin tavoitetta täysimääräisesti, koska nämä

tavoitteet ovat yleisperiaatteita, joiden toteuttamiseen ja yhteensovittamiseen on pyrittävä niin paljon kuin suinkin mahdollista”.

- 76 Nyt käsiteltävässä tapauksessa komissio on harkintavaltaansa käyttäessään osoittanut, että (riidanalaisen päätöksen I perustelukappaleessa mainitussa) toimialaa koskeneessa kriisitilanteessa Irish Steelin tervehdyttämissuunitelma oli asianmukainen keino perustamissopimuksen eräiden tavoitteiden, muun muassa edellä 67 kohdassa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi. Kantajan esittämät perustelut varsinkaan ”tavarantoimituksista kuluttajan lähellä” eivät siten riitä osoittamaan, että komissio olisi tehnyt ilmeisen arviointivirheen, koska tämä tavoite on vain yksi riidanalaisista päätöistä tehtäessä korostetuista tavoitteista.
- 77 Kantaja ei siten osoita yhtäkään seikkaa, jonka perusteella voitaisiin olettaa, että komissio olisi tehnyt arviointivirheen katsoessaan, että kysymyksessä olevat tuet olivat tarpeellisia ja välttämättömiä perustamissopimuksen eräiden tavoitteiden toteuttamiseksi. Tästä seuraa, että myös perustamissopimuksen 3 artiklan sisäisen rakenteen noudattamatta jättämiseen perustuvat väitteet on hylättävä.

Suppean tulkinnan periaatteen loukkaaminen

— Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

- 78 Kantaja katsoo, että riidanalaisella päätöksellä loukataan EY:n perustamissopimuksen 36 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 30 artikla), EY:n perustamissopimuksen 48 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 39 artikla) ja EY:n perustamissopimuksen 55 artiklan (josta on tullut EY 45 artikla) suppean tul-

kinnan periaatetta sellaisena, jollaiseksi se on kehittynyt yhteisöjen tuomioistuinten oikeuskäytännössä. Kantajan mukaan myös komissio on ylläpitänyt tätä periaatetta soveltaessaan EY:n perustamissopimuksen 92 artiklaa (josta on muutettuna tullut EY 87 artikla) sekä täsmentänyt, että ”ETY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdassa lausuttuja poikkeuksia saman artiklan 1 kohdan periaatteesta on tulkittava suppeasti kaikkia tukisäännöstöjä ja kaikkia yksilöllisiä tukitoimenpiteitä tutkittaessa” (Ranskan hallituksen myöntämistä tuista autoteollisuudelle tarvikkeita valmistavalle yritykselle — Valéo 23 päivänä marraskuuta 1988 tehty komission päätös 89/348/ETY, EYVL 1989, L 143, s. 44, toinen kohta, VI alakohta).

- 79 Kantajan mukaan tästä on pääteltävä, että perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdasta perustamissopimuksen 95 artiklan perusteella tehtävien poikkeusten on kestoajaltaan ja ulottuvuudeltaan rajoituttava kaikkein välttämättömympään, että ne voidaan sallia vain väliaikaisesti ja että niitä on sovellettava samalla tavalla kaikkiin yrityksiin. Näin ollen ainoastaan tukisäännöstö täyttää nämä ehdot. Turvautuminen perustamissopimuksen 95 artiklaan sillä tavoin kuin riidanalaisessa päätöksessä on tehty merkitsee kantajan mukaan vain sitä, että yrityksille annettavia tukia voidaan pitkittää saamatta yrityksiä milloinkaan kannattaviksi.
- 80 Kantaja huomauttaa, että Irish Steel on saanut valtiontukia toistuvasti. Yritys on nimittäin saanut vuosina 1980—1985 määrältään 183 miljoonan IEP:n suuriset tuet (tiedonanto 95/C). Tämä avustus on suurempi kuin 125 miljoonan IEP:n suuruisen maksettu osakepääoma. Suppean tulkinnan periaatteen soveltamisesta julkisten tukien myöntämiseen seuraa kantajan mukaan, että yritystä voidaan vain yhden kerran tukea korvaamalla sen osakepääoma.
- 81 Komissio katsoo, että kantaja rinnastaa perustamissopimuksen 95 artiklan virheellisesti poikkeussääntelyyn. Komission mukaan tässä määräyksessä ei viitata perustamissopimuksen mihinkään tiettyyn periaatteeseen, vaan EY:n perustamissopimuksen 235 artiklan (josta on tullut EY 308 artikla) tavoin sillä tehdään mahdolliseksi perustamissopimuksen tavoitteiden toteuttaminen niissä tapauksissa, joista perustamissopimuksessa ei määrätä.

— Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 82 Kantajan esittämät perustelut nojautuvat siihen jo virheelliseksi katsottuun käsitykseen, jonka mukaan vain tukisäännöstö täyttäisi perustamissopimuksen 95 artiklan soveltamisedellytykset valtiontukia koskevissa asioissa. Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut, että perustamissopimuksen 95 artiklan soveltamisedellytykset ovat tässä tapauksessa täyttyneet siltä osin kuin kyse on tuen välttämättömyydestä perustamissopimuksen eräiden tavoitteiden toteuttamiseksi (ks. edellä 70—72 kohta).
- 83 Mainittua periaatetta ei missään tapauksessa ole loukattu. Riidanalaisen päätöksen IV perustelukappaleen toisesta kohdasta ja VI perustelukappaleesta nimittäin ilmenee, että kyseiset tuet ovat ajallisesti rajoitettuja. Riidanalaisessa päätöksessä on esimerkiksi annettu tuensaajayritykselle määräaika 30.6.1998, johon mennessä sen kannattavuuden on palauduttava (1 artiklan 2 kohta). Lisäksi siinä on määrätty eräitä ehtoja (ks. edellä 13 ja 14 kohta) sen varmistamiseksi, että tuki rajoitetaan kaikkein välttämättömimpään. Siinä on muun muassa vahvistettu nettorahoituskulujen määräksi aluksi vähintään 3,5 prosenttia vuosiliikevaihdosta, mikä vastaa terästeollisuusalan keskiarvoa yhteisössä (2 ja 3 artikla).
- 84 Se, että Irish Steel on saanut tukia aikaisemmin ja että nämä tuet ovat olleet suurempia kuin sen 125 IEP:n suuruinen maksettu osakepääoma, on vain yksi riidanalaista päätöstä tehtäessä suoritettuun arviointiin vaikuttaneista seikoista, joihin on kuulunut muun muassa yrityksen kyky muuttua kannattavaksi kohtuullisessa ajassa. Kuten jo on todettu (ks. edellä 71 kohta), riidanalaisesta päätöksestä ja sitä yksityiskohtaisemmin 11.10.1995 päivätystä tiedonannosta ilmenee, että huomioon on otettu suuri määrä erilaisia seikkoja, esimerkiksi Ispat Internationalin toimenpiteet. Se, että Irish Steel on aiemmin saanut tukia, ei myöskään estä tuen myöntämistä, kuten kantaja väittää.
- 85 Tästä seuraa, että väite suppean tulkinnan periaatteen loukkaamisesta on hylättävä.

Etukäteen ilmoittamatta jätettyjen tukien lainvastainen hyväksyminen takautuvasti

— Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

- 86 Kantajan mukaan Irlannin valtio on vuonna 1993 antanut 10 miljoonan IEP:n määräisen takauksen Irish Steelille myönnetylle lainalle, eikä vastaaja kiistä tätä. Kantajan mukaan laina on myönnetty markkinakorkoa edullisemmalla korolla. Tämän lainan muodostamasta tuesta ei kantajan mukaan ole annettu komissiolle tietoa tukisäännösten 6 artiklan 4 kohdan mukaisesti (ks. edellä 7 kohta).
- 87 Näitä tukia, joita rasittaa muotosäännösten rikkomisesta johtuva lainvastaisuus, ei voida tehdä jälkikäteen lailliseksi komission hyväksymispäätöksellä. Kantajan mukaan tämä on todettu yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-354/90, Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires ja Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon, 21.11.1991 antamassa tuomiossa (Kok. 1991, s. I-5505, 16 kohta; jäljempänä asia FNCE).
- 88 Kantaja lisää vastaajan vastineeseen antamassaan vastauksessa, ettei riidanalaisesta päätöksestä ilmene, että komissio olisi tutkinut kysymyksessä olevan tuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille. Komissio ei myöskään voi turvautua perustamissopimuksen 95 artiklaan hyväksyessään takautuvasti tuen, josta sille ei ole annettu tietoa, koska tässä määräyksessä viitataan vain sellaisten päätösten tekemiseen, joilla annetaan määräyksiä tulevia tapauksia varten.
- 89 Komissio katsoo, ettei ilmoitusmenettelyn noudattamatta jättäminen vaikuta EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan (josta on tullut EY 88 artiklan 3 kohta) eikä myöskään viidennen säännösten 6 artiklan, jossa samalla tavoin

määrätään ennakoilmoitusvelvollisuus ja kielletään etumaksut, mukaisessa tapauksessa siihen, soveltuuko tuki yhteismarkkinoille aineellisoikeudellisesti.

— Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

90 EHTY:n perustamissopimuksella toteutetussa valtiontukiin sovellettavassa järjestelmässä komissiolla on tietyn edellytyksin ja perustamissopimuksen 95 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen oikeus hyväksyä myönnettäväksi valtiontukia, jotka ovat välttämättömiä yhteisön teräsmarkkinoiden asianmukaisen toiminnan kannalta. Näin ollen perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan mukainen kieltö ei ole ehdoton eikä poikkeukseton.

91 Tämän tukien hyväksymisjärjestelmän sisäinen johdonmukaisuus edellyttää yksittäispäätösten yhteydessä ensiksi, että jäsenvaltio pyytää komissiota ryhtymään perustamissopimuksen 95 artiklassa määrättyyn menettelyyn, ja toiseksi, että tuen välttämättömyys tutkitaan perustamissopimuksen tavoitteiden toteutumisen kannalta. Näin ollen EHTY:n perustamissopimuksella käyttöön otettu järjestelmä, aivan kuten EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan mukainen järjestelmäkin, muodostuu kahdesta erillisestä vaiheesta: ensimmäinen vaihe on välineellinen, ja sen mukaan jäsenvaltioilla on velvollisuus ilmoittaa komissiolle kaikki aikomansa tuet eikä niitä saa maksaa, ennen kuin komissio on ne hyväksynyt (mikä johtuu suoraan perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdasta); toinen vaihe on aineellisoikeudellinen, ja siinä tutkitaan tuen välttämättömyys perustamissopimuksen eräiden tavoitteiden toteuttamisen kannalta. Tukisäännösten 6 artiklassa sitä paitsi määrätään täysin tähän verrattavan ilmoitus- ja tutkimismenettelyn soveltamisesta niihin tukiin, jotka on tällä säännöstellä vapautettu perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan kiellosta.

92 Oikeudenkäyntiaineistosta ilmenee, että asiassa kysymyksessä oleva 1,217 miljoonan IEP:n suuruinen tuki, joka vastaa kahdelle yhteensä 12 miljoonan IEP:n lainalle annettua valtiontakausta (ks. edellä 7 kohta), on myönnetty ilmoittamatta komissiolle etukäteen (ks. erityisesti tiedonannon 95/C 9 kohta). Sen vuoksi on vielä tutkittava, merkitseekö riidanalainen päätös ennakoilmoituksen

puuttuminen huomioon ottaen kantajan väittämin tavoin sitä, että tämä tuki on lainvastaisella tavalla hyväksytty takautuvasti.

- 93 On todettava, että yhteisöjen tuomioistuin on EY:n perustamissopimuksen osalta katsonut, ettei EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen velvoitteiden laiminlyönti vapauta komissiota tutkimasta tuen soveltuvuutta EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan kannalta ja ettei komissio voi todeta tukea lainvastaiseksi tutkimatta sitä, onko tuki yhteismarkkinoille soveltuva vai ei (ks. vastaavasti asia FNCE, tuomion 13 kohta).
- 94 Ottaen huomioon, että perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa määrätty kielto on pelkästään pääsääntö ja että komissiolla on toimivalta hyväksyä yhteismarkkinoiden asianmukaisen toiminnan kannalta välttämättömiksi katsottut valtiontuet, myös ennakkoilmoitus on merkitykseltään välineellinen verrattuna tuen soveltuvuudesta ja varsinkin sen välttämättömyydestä perustamissopimuksen eräiden tavoitteiden toteuttamisen kannalta tehtyyn lopulliseen päätökseen. Tällaisen ilmoituksen puuttuminen ei riitä vapauttamaan saati estämään komissiota ryhtymästä toimenpiteisiin perustamissopimuksen 95 artiklan perusteella ja mahdollisesti toteamasta tukia yhteismarkkinoille soveltuviksi. Tässä tapauksessa komissio on katsonut, että Irish Steelin rakenneuudistusta varten myönnettyt tuet, muun muassa kiistanalainen tuki, olivat välttämättömiä yhteismarkkinoiden asianmukaisen toiminnan kannalta ja ettei niistä aiheutunut kilpailun vääristymistä tavalla, jota ei voitaisi hyväksyä. Ilmoituksen puuttuminen ei sen vuoksi voi vaikuttaa riidanalaisen päätöksen laillisuuteen kokonaisuutena tarkastellen eikä myöskään siltä osin kuin päätös koskee etukäteen ilmoittamatta jätettyä tukea.
- 95 Tämä komission kannanotto ei sitä paitsi estä yksityisiä oikeussubjekteja, joiden asemaan tuen maksaminen etukäteen vaikuttaa, nostamasta kansallisissa tuomioistuimissa kanteita, joissa vaaditaan lainvastaisten tukien täytäntöönpanotoimien kumoamista tai mahdollisesti syntyneiden vahinkojen korvaamista, siinäkin tapauksessa, että tuki jälkepäin todetaan yhteismarkkinoille sovel-

tuvaksi. Yhteisöjen tuomioistuin on nimittäin jo todennut, että perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa määrätyllä valtiontukien kiellolla on välitön oikeusvaikutus (yhdistetyt asiat 7/54 ja 9/54, Groupement des industries sidérurgiques luxembourgeoises v. korkea viranomainen, tuomio 23.4.1956, Kok. 1955—1956, s. 53 ja 91). Kuten komissio sitä paitsi on perustellusti todennut, yhteisöjen tuomioistuin on asiassa FNCE annetussa tuomiossa osoittanut, että EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdalla on välitön oikeusvaikutus ja että kansallisilla tuomioistuimilla on velvollisuus ryhtyä sen mukaisiin tarpeellisiin toimenpiteisiin rikotun oikeustilan palauttamiseksi ja tarvittaessa valtiontuen laittomasta myöntämisestä aiheutuneiden vahinkojen korvaamiseksi yksityisille asianosaisille. Se, että EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdalla on välitön oikeusvaikutus, ei kuitenkaan välttämättä vaikuta tuen aineellisoikeudelliseen tutkimiseen eikä toisaalta merkitse sitä, että komission päätös tuen soveltuvuudesta olisi lainvastainen (13 ja 14 kohta).

- 96 Tämän lisäksi myös kantajan väite, jonka mukaan tämän tuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille ei ole tutkittu, on vailla perustetta. Riidanalaisen päätöksen II perustelukappaleen seitsemännen kohdan kahdeksannesta luetelmakohdasta nimittäin ilmenee selvästi, että kiistanalainen tuki kuului suunniteltujen tukien muodostamaan kokonaisuuteen ja että se oli saatettu komission arvioitavaksi. Myös 11.10.1995 päivätystä tiedonannosta (ks. erityisesti 11.8—11.11 kohta) ilmenee, että komissio on laskenut 1,217 miljoonan IEP:n määrän seuraavasti:

”Komissio katsoo, että nämä takaukset ovat olleet tuen luontoisia ja pysyvät sellaisina, koska niistä ei ole peritty toimituspalkkiota ja uusi yritys saa edelleen hyväksen näin saadut edut. Ottaen huomioon lainojen kesto aika (noin 12 kuukautta ja vastaavasti 10 vuotta) ja olettaen, että normaalisti olisi ollut maksettava noin 3 prosentin suuruinen toimituspalkkio, komissio arvioi, että takaukset merkitsevät 1,217 miljoonan IEP:n (1,502 miljoonan ecun) suuruista tukea, joka on noin 10 prosenttia lainojen määrästä.” (11.10 kohta)

- 97 Väitteet, jotka perustuvat etukäteen ilmoittamatta jätettyjen tukien lainvastaiseen hyväksymiseen takautuvasti, ovat sen vuoksi perusteettomia.

Yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaaminen

— Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

- 98 Kantaja katsoo, että komissio on tukisäännöstöllä luonut periaatteet, jotka sääntelevät sen toimintaa tällä alalla. Näin ollen jokainen näiden periaatteiden loukkaaminen, jota ei ole riittävästi perusteltu, merkitsee yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista (asia 190/82, *Blomefield v. komissio*, tuomio 1.12.1983, Kok. 1983, s. 3981, 20 kohta ja asia 25/83, *Buick v. komissio*, tuomio 29.3.1984, Kok. 1984, s. 1773, 15 kohta).
- 99 Kantajan mukaan komissio ei ole riidanalaisessa päätöksessä osoittanut, millä tavoin Irish Steelin tilanne olisi perusteltu syy poiketa tukisäännöstön soveltamisesta. Riidanalaisessa päätöksessä näet selostetaan vain yleisluonteisia ilmaisuja käyttäen kriisitila, jossa yhteisön terästeollisuus on kokonaisuudessaan. Kun komissio on ollut tästä tilanteesta tietoinen jo tukisäännöstön antamisen aikaan, tilanne ei voi olla perusteltu syy poiketa siihen sisältyvistä säännöksistä ilman, että yhdenvertaisuusperiaatetta tällöin loukataan.
- 100 Kantaja katsoo, että vastaaja on loukannut yhdenvertaisuusperiaatetta myös siksi, että se on kohdellut toisiinsa verrattavia tilanteita eri tavoin. Kantajan mukaan komissio on nimittäin kieltäytynyt hyväksymästä viidennen tukisäännöstön nojalla valtiontukia Irish Steelin tilanteeseen verrattavassa tilanteessa oleville terästeollisuusyrityksille, kuten Hamburger Stahlwerke GmbH ja Neue Maxhütte GmbH. Kantaja toteaa kuitenkin, että Saksan liittohallitus ei näissä kahdessa tapauksessa ollut tehnyt pyyntöä poikkeuksen myöntämisestä perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla.

101 Komissio puolestaan kiistää evänneensä tukien myöntämisen tähän verrattavissa tilanteissa. Esimerkkejä, joihin kantaja on viitannut, ei voida ottaa huomioon, koska noissa tapauksissa ei ollut pyydetty perustamissopimuksen 95 artiklassa tarkoitettua poikkeuksen myöntämistä. Näin ollen tämän määräyksen soveltaminen ei ollut mahdollista. Lisäksi yritysten Neue Maxhütte GmbH ja Hamburger Stahlwerke GmbH tilanteissa oli muita huomattavia eroja verrattuna Irish Steelin tilanteeseen, muun muassa se, ettei asianmukaisesti laadittua rakenneuudistussuunnitelmaa ollut.

— Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

102 Aluksi on huomautettava, että tämä väite perustuu osittain siihen jo hylättyyn käsitykseen, jonka mukaan komission olisi pitänyt soveltaa viidennen säännösten säännöksiä nyt käsiteltävässä tapauksessa. Vedotessaan yhdenvertaisuusperiaatteen loukkaamiseen kantaja näyttää kuitenkin myöntävän, että komissio voi jopa tilanteissa, joissa sovellettavana oikeussäännöksenä on viides säännöstö, poiketa sen mukaisista säännöistä, jos poikkeaminen on objektiivinen ja riittävän perusteltu. Kuten jo edellä on todettu, tätä päätelmää ei voida hyväksyä. Tässä tapauksessa komissio ei ole poikennut viidennestä säännöstöstä, vaan se on perustellusti katsonut pelkästään, ettei viidettä säännöstöä voida soveltaa.

103 Väitteestä, jonka mukaan komissio on loukannut yhdenvertaisuusperiaatetta käsitellessään Irish Steelin tapausta eri tavalla kuin Neue Maxhütte GmbH:n ja Hamburger Stahlwerke GmbH:n tapauksia, on syytä muistuttaa oikeuskäytännöstä, jonka mukaan ”jotta komission voitaisiin katsoa syyllistyneen syrjintään, sen on täytynyt kohdella toisiinsa verrattavia tapauksia eri tavoilla siten, että siitä on aiheutunut joillekin toimijoille haittaa muihin toimijoihin verrattuna eikä tätä erilaista kohtelua voida perustella tiettyä merkitystä omaavien objektiivisten eroavuuksien olemassaololla” (ks. erityisesti yhdistetyt asiat 17/61 ja 20/61, Klöckner Werke ja Hoesch v. korkea viranomainen, tuomio 13.7.1962, Kok. 1962, s. 615, 652 ja asia 250/83, Finsider v. komissio, tuomio 15.1.1985, Kok. 1985, s. 131, 8 kohta). Sen arvioimiseksi, onko komission virheelliseksi väitetty toimintatapa Irish Steelin tilannetta käsiteltäessä yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista, on tutkittava, perustuuko tämä kohtelu objektiivisten eroavuuksien olemassaoloon.

- 104 Kuten komissio katsoo, Irish Steelin tilanne ei ollut verrattavissa muiden mainittujen yhtiöiden tilanteisiin. Neue Maxhütte GmbH:n ja Hamburger Stahlwerke GmbH:n tapauksissa ei nimittäin ollut olemassa Saksan hallituksen pyyntöä perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla myönnettävästä poikkeuksesta eikä rakenneuudistussuunnitelmaa, jonka perusteella komissio olisi voinut arvioida esitettyjen tukisuunnitelmien toteuttamiskelpoisuutta. Nämä seikat, joiden paikkansapitävyyttä kantaja ei ole kiistänyt, ovatkin olleet olennainen ero näiden yritysten tilanteen ja Irish Steelin tilanteen välillä.
- 105 Tästä seuraa, että yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista koskeva väite on hylättävä.

Perustamissopimuksen 56 artiklan 2 kohdan noudattamatta jättäminen

— Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

- 106 Kantaja arvostelee komissiota siitä, ettei se ole nojautunut perustamissopimuksen 56 artiklan 2 kohdan a ja b alakohtaan ryhtyessään toimenpiteisiin Irish Steelin tilanteen vuoksi. Tämän määräyksen mukaan Irlannin hallituksen olisi pitänyt pyytää komissiolta hyväksymistä sulkemisavustukselle.
- 107 Se, että perustamissopimukseen sisältyy määräys, jonka nojalla kannattamattoman terästeollisuusyrityksen tarpeisiin ja erityisesti välttämättömien lakkautusten sosiaalisiin seurauksiin voidaan reagoida tehokkaasti, merkitsee kantajan mukaan sitä, ettei perustamissopimuksen 95 artiklan soveltamisen perusedellytys täyty, kun tapauksesta, jonka vuoksi komissio on halunnut toimia, määrätään perustamissopimuksessa.

108 Komissio kiistää kantajan esittämät perustelut.

— Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 109 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä, muun muassa asiassa 45/86, komissio vastaan neuvosto, 26.3.1987 annetusta tuomiosta (Kok. 1987, s. 1493, 11 kohta) ilmenee, että toimen oikeudellisen perustan valinta ei voi perustua ainoastaan siihen, että toimielin itse on vakuuttunut tavoitellusta päämäärästä, vaan sen on perustuttava objektiivisiin seikkoihin, joita tuomioistuin voi valvoa. Tällaisiin seikkoihin kuuluvat erityisesti toimen tavoite ja sisältö (ks. asia C-300/89, komissio v. neuvosto, tuomio 11.6.1991, Kok. 1991, s. I-2867, 10 kohta). Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee vielä, että nojautuminen viimesijaiseen määräykseen kuten perustamissopimuksen 95 artiklaan (samansisältöinen määräys kuin EY:n perustamissopimuksen 235 artikla) toimen oikeudellisenä perustana on perusteltua ainoastaan, jollei perustamissopimuksen missään muussa määräyksessä anneta yhteisön toimieli-mille toimen antamiseen tarvittavaa toimivaltaa (em. asia komissio v. neuvosto, tuomio 26.3.1987, 13 kohta).
- 110 On tutkittava, onko tukien myöntäminen Irish Steelille tässä tapauksessa kuu-lunut perustamissopimuksen 56 artiklan 2 kohdan soveltamisalaa ja onko se komission väittämin tavoin mennyt sillä tavoin tuota määräystä ulommaksi, että perustamissopimuksen 95 artiklan soveltaminen on ollut välttämätöntä.
- 111 Perustamissopimuksen 56 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tukiohjelmien tar-koitus on ohjata tuotantonsa lopettamaan joutuneiden yritysten henkilöstöä uusiin työtehtäviin. Ohjelmat liittyvät muun muassa hiilen ja teräksen menek-kivaikeuksien vuoksi työttömiksi joutuneiden työntekijöiden ammatilliseen uudelleen-koulutukseen, uudelleensijoittamiseen ja muuttoon. Sen vuoksi perus-tamissopimuksen 56 artiklan 2 kohdan avulla oli ehkä mahdollista ratkaista osa Irish Steelin rakenneuudistuksen yhteydessä esiintyvistä ongelmista, nimittäin työntekijöiden ammatinvaihtoon ja muuttoon liittyvä ongelma. Tämän artiklan

perusteella ei kuitenkaan ollut mahdollista ratkaista perusongelmaa, joka koski yrityksen kannattavuutta. Tapaukseen löydetty ratkaisu eli hyväksytty suunnitelma rakenteiden uudistamisesta yksityistämällä yritys ja maksamalla yksityistämiseen liittyviä valtiontukia meneekin selvästi niiden tilanteiden ulkopuolelle, joihin voidaan reagoida perustamissopimuksen 56 artiklan 2 kohdan nojalla.

- 112 Kuten komissio lisäksi on perustellusti katsonut, sitä pyydettiin ottamaan kantaa tukia, jotka Irlannin hallitus aikoi myöntää Irish Steelille, koskevan suunnitelman yhteensopivuuteen perustamissopimuksen kanssa. Edellä mainitussa 56 artiklassa taas määrätään suoraan yhteisön määrärahoista kustannettavista tukiohjelmista eikä kansallisista tuista. Näiden kahden menettelyn (kansalliset tuet / yhteisön tuet) rinnasteisuus ja mahdollinen yhteensovitus ilmenevät 11.10.1995 päivätyin tiedonannon seuraavasta jaksosta: ”0,2 miljoonan IEP:n (0,247 miljoonaa ecua) uudelleenkorutusavustus puolestaan vastaa Irlannin viranomaisten mukaan Irlannin hallituksen erityismaksua vastasuorituksena EHTY:n perustamissopimuksen 56 artiklan 2 kohdan b alakohdan perusteella myönnettävälle avustukselle, joka on tarkoitettu 134 työntekijän uudelleenkorutuksen rahoittamiseen. Tältä osin tavanomaisesti noudattamansa politiikan mukaisesti komissio hyväksyy sen, että tätä avustusta pidetään yhteismarkkinoille soveltuvana valtiontukena, koska se vastaa kansallista rahoitusosuutta, jota on maksettava 56 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti myönnettävän yhteisön tuen yhteydessä.” (11.6 kohta)
- 113 Näin ollen tavoitteet, joihin komissio on pyrkinyt tehdessään riidanalaisen päätöksen, ovat ylittäneet perustamissopimuksen 56 artiklan 2 kohdassa määritellyt rajat, eikä päätös siten ole lainvastainen sillä perusteella, että sen oikeudellisena perustana on perustamissopimuksen 95 artikla.
- 114 Väite perustamissopimuksen 56 artiklan 2 kohdan rikkomisesta on sen vuoksi hylättävä.

Luottamuksensuojan periaatteen loukkaaminen

— Asianosaisten ja muiden osapuolten väitteet ja niiden perustelut

- 115 Kantaja katsoo, että hyväksyessään kysymyksessä olevat tuet komissio on poikennut periaatteista, jotka se ja neuvosto ovat itse vahvistaneet tälle alalle. Kantajan mukaan komissio on siten pettänyt alalla toimivien yritysten odotukset, koska yritykset olivat uskoneet, ettei mitään valtiontukia sallita muissa kuin viidennen säännösten mukaisissa tapauksissa.
- 116 Luottamuksensuojan periaatteeseen vetoamiseksi ei kantajan mukaan ole välttämätöntä, että yrityksellä olisi muodolliseen oikeussäännökseen perustuva varmuus siitä, ettei mitään muita sen kilpailijoiden hyväksi tulevia tukia sallita. Kantajan mukaan on riittävä, että yritys voi luottaa siihen, että yhteisöjen toimielinten säädökset, päätökset ja muut toimet ovat täsmällisiä ja yksiselitteisiä ja etteivät toimielimet voi poiketa niistä ilman objektiivista ja hyväksyttävää perustetta (julkisasiamies Trabucchin ratkaisuehdotus asiassa 169/73, *Compagnie Continentale v. neuvosto*, tuomio 4.2.1975, Kok. 1975, s. 117, 137 ja asia 223/85, *RSV v. komissio*, tuomio 24.11.1987, Kok. 1987, s. 4617).
- 117 Kantajan mukaan tämä luottamus ei perustu ainoastaan viidennen säännösten tyhjentävään ja velvoittavaan sanamuotoon, vaan myös komission ja neuvoston useisiin julkilausumiin, joissa ne ovat sitoutuneet edellyttämään tiukkaa kurinalaisuutta tällä alalla myönnettävissä valtiontuissa sekä hyväksymään vain viidennen säännösten kanssa yhteensopivia tukia.
- 118 Sen vuoksi terästeollisuusyritykset ovat kantajan mukaan olleet vakuuttuneita siitä, että niiden investoinnit eivät vuoteen 1996 mennessä (viidennen säännösten voimassaolon päättymisaika) menettäisi arvoaan sen vuoksi, että niiden kilpai-

lijat, jotka saavat avustuksia, soveltaisivat alempia hintoja. Tämä luottamus on vaarannettu riidanalaisella päätöksellä, jolle ei voida esittää mitään perustetta.

- 119 Se, että komissio on aikaisemmin tehnyt samanlaisia päätöksiä, ei kantajan mukaan voi estää perustellun luottamuksen syntymistä kantajan mielessä, koska sellaiset päätökset kuten riidanalainen päätöskkin ovat lainvastaisia.
- 120 Vastaja puolestaan kiistää, että kantajan mainitsemat päätökset antaisivat aiheita väitettyyn perusteltuun luottamukseen, ja katsoo lisäksi, ettei riidanalaisella päätöksellä ainakaan voida loukata tätä luottamusta.
- 121 Komissio huomauttaa, että riidanalaisen päätöksen oikeudellisena perustana on perustamissopimuksen 95 artikla, jonka määräykset antavat komissiolle mahdollisuuden reagoida tapauksiin, joista ei määrätä perustamissopimuksessa. Tällä tavoin perustellut päätökset eivät siten voi loukata perusteltua luottamusta.
- 122 Vastaja huomauttaa lisäksi, että siitä riippumatta, ovatko mainitut päätökset ja julistukset voineet antaa kantajalle aiheen perusteltuun luottamukseen, riidanalaisella päätöksellä ei voida loukata sitä, koska samanlaisia päätöksiä on tehty aikaisemmin.
- 123 Neuvosto puolestaan lisää, että riidanalainen päätös on tehty ”taloudellisen tilanteen vaihtelun” huomioon ottamiseksi erityistapauksessa. Perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla päätetyt toimenpiteet, kuten viides säännöstö, eivät nimittäin luonteensa eivätkä tavoitteidensa puolesta voi synnyttää kaikkien taloudellisten toimijoiden kannalta pakottavaa ja muuttamatonta oikeudellista tilannetta.

— Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 124 Tämä kanneperuste pohjautuu siihen jo hylättyyn käsitykseen, että vain viidennessä säännöstössä kiellosta vapautettuja tukia olisi mahdollista hyväksyä. Mutta kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jo asioissa EISA, British Steel ja Wirtschaftsvereinigung antamissaan tuomioissa todennut, tukisäännöstöllä on eri tarkoitus kuin riidanalaisella päätöksellä, joka on tehty poikkeuksellisen tilanteen ratkaisemiseksi. Tukisäännöstö ei siten missään tapauksessa voi synnyttää oikeutettuja odotuksia sen suhteen, voidaanko valtioneuvostojen kiellosta mahdollisesti myöntää yksittäisiä poikkeuksia perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan perusteella ennalta arvaamattomissa tilanteissa, kuten tilanteessa, joka on antanut aiheen riidanalaisen päätöksen tekemiseen (asia British Steel, tuomion 75 kohta).
- 125 Lisäksi ja joka tapauksessa yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että ”vaikka luottamuksensuojan periaate kuuluukin yhteisön perustavanlaatuisen periaatteiden joukkoon, taloudelliset toimijat eivät kuitenkaan voi perustellusti luottaa sellaisen olemassa olevan tilanteen säilymiseen, jota voidaan muuttaa yhteisön toimielinten harkintavallan rajoissa” (ks. asia C-350/88, Delacre ym. v. komissio, tuomio 14.2.1990, Kok. 1990, s. I-395, 33 kohta ja asia British Steel, tuomion 76 kohta).
- 126 Teräksen yhteismarkkinoiden moitteettoman toiminnan ilmeisen selvänä edellytyksenä nimittäin on, että nämä markkinat sopeutuvat jatkuvasti taloudellisen tilanteen vaihteluihin, eivätkä taloudelliset toimijat voi vedota saavutettuihin oikeuksiin pysyttääkseen ennallaan tietyllä hetkellä olemassa olevan oikeudellisen tilanteen (ks. asia 230/78, Eridania ja Societa italiana per l'industria degli zuccheri, tuomio 27.9.1979, Kok. 1979, s. 2749, 22 kohta ja asia T-472/93, Campo Ebro ym. v. neuvosto, tuomio 21.2.1995, Kok. 1995, s. II-421, 52 kohta). Lisäksi yhteisöjen tuomioistuin on käyttänyt käsitettä ”varovainen ja valveutunut toimija” korostaakseen sitä, että tietyissä tapauksissa on mahdollista ennakoita, että selvien kriisitilanteiden torjumiseksi ryhdytään erityisiin toimenpiteisiin, ja että luottamuksensuojan periaatteeseen ei tällöin voida vedota (ks. erityisesti asia British Steel, tuomion 77 kohta ja siinä mainittu oikeuskäytäntö).

- 127 Edellä mainittujen 12.4.1994 tehtyjen yksittäispäätösten jälkeen, joista kantaja on nostanut kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, on kuitenkin kiistatonta, että kantaja on riidanalaisen päätöksen tekoaikaan tiennyt komission nojautuvan perustamissopimuksen 95 artiklaan tehdessään yksittäispäätöksiä valtiontukien hyväksymisestä perustamissopimuksen eräiden tavoitteiden toteuttamiseksi.
- 128 Väite luottamuksensuojan periaatteen loukkaamisesta on sen vuoksi hylättävä.

Suhteellisuusperiaatteen loukkaaminen

— Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

- 129 Kantaja arvostelee komissiota suhteellisuusperiaatteen loukkaamisesta, koska kysymyksessä olevasta tuesta aiheutuvia etuja ei ole kompensoitu vaatimuksilla tuotantokapasiteetin vähentämisestä.
- 130 Kantaja katsoo, että tämän periaatteen soveltaminen johtuu perustamissopimuksen 5 artiklasta, johon perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisessä kohdassa viitataan. Perustamissopimuksen 5 artiklan mukaan komission on toteutettava tehtävänsä puuttumalla asioihin ainoastaan rajoitetusti (ks. asia 2/57, *Compagnie des hauts fourneaux de Chasse v. korkea viranomainen*, tuomio 12.6.1958, Kok. 1958, s. 129).

- 131 Kantajan mukaan vakiintuneesta oikeuskäytännöstä johtuu, että tuen hyväksyminen perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan perusteella ei missään tapauksessa saa johtaa kilpailun vääristymiseen yhteisön terästeollisuudessa (em. asia Saksa v. komissio, tuomion 30 kohta). Yritykselle myönnettävän tuen hyväksyminen on kuitenkin aina sellaisenaan etu muihin yrityksiin nähden, ja se vaikuttaa aina kilpailuun (asia 304/85, Falck v. komissio, tuomio 24.2.1987, Kok. 1987, s. 871, 24 kohta).
- 132 Tämän vuoksi ainoastaan ”rajoitetuksi määrääjäksi” myönnettyt tuet, jotka on sidottu ”tuotantokapasiteetin selvään vähentämiseen” (em. asia Saksa v. komissio, tuomion 31 kohta) voidaan hyväksyä, koska ne eivät aiheuta kilpailijoille suhteetonta haittaa verrattuna niistä yhteismarkkinoille koituviksi odotettuihin etuihin.
- 133 Kantaja katsoo, että tässä tapauksessa riidanalaisessa päätöksessä on nimenomaisesti sallittu tuotannon huomattava kasvattaminen ja että tuotannon rajoitukset, jotka komissio on määrännyt ”markkinoita vääristävien vaikutusten pitämiseksi mahdollisimman pieninä” (riidanalaisen päätöksen 2 artiklan 3 ja 4 kohta), eivät ole riittäviä.
- 134 Neuvostolle ilmoitettujen tietojen mukaan (ks. 11.10.1995 päivätyn tiedonannon 4 kohta) Irish Steelin tuotantokapasiteetti on 500 000 tonnia sulaterästä ja 343 000 tonnia kuumavalssattuja pitkiä tuotteita. Kantajan mukaan kuumavalssattujen tuotteiden tuotanto oli markkinointivuonna 1994—1995 määrältään 258 000 tonnia. Rakennemuutossuunnitelmassa sen sijaan edellytettiin sulateräksen nykyisen tuotantokapasiteetin täysimääräistä hyödyntämistä billettien ja kuumavalssattujen tuotteiden valmistamiseksi. Riidanalaisessa päätöksessä määrättyjen tuotannon enimmäismäärien mukaan tuotannon kokonaismäärä sai jo nousta 350 000 tonniin markkinointivuonna 1995—1996, mikä vastasi noin 40 prosentin lisäystä edelliseen markkinointivuoteen verrattuna.
- 135 Komission edellyttämät vastaehdot eivät kantajan mukaan ole riittäviä estämään sitä, että hyväksytyt tuet aiheuttavat kilpailun suhteetonta vääristymistä. Tämä

ilmenee erityisesti seosteräsbillettien markkinoilla, joilla yhteisössä on ylikapasiteettia ja joilta eräät saksalaiset tuottajat vetäytyivät vuonna 1993.

- 136 Kantaja lisää, että relevantteina markkinoina laskettaessa Irish Steelin osuutta billettimarkkinoista on pidettävä seosteräsbillettien markkinoita eikä puolivalmisteiden markkinoita, niin kuin komissio katsoo. Tästä johtuu, ettei Irish Steelin osuus ole komission mainitsemat 0,2 prosenttia vaan 10 prosenttia.
- 137 Komissio katsoo, että asetetut vastaehdot, etenkin tuotanto- ja myyntirajoitukset, ovat oikeasuhtaisia eivätkä aiheuta kilpailun minkäänlaista vääristymistä. Sitä paitsi kantaja on vain vedonnut tähän vääristymään näyttämättä sitä toteen. Lisäksi Irish Steelin billettituotanto riidanalaisessa päätöksessä tarkoitetun ajanjakson lopussa (90 000 tonnia) on vain 0,2 prosenttia yhteisön nykyisestä kulutuksesta, joka on noin 40 000 000 tonnia, joten kilpailun vääristyminen on käytännössä mahdotonta.
- 138 Komissio katsoo myös, että tuotantokapasiteetin vähentäminen, joka sitä paitsi olisi Irish Steelin tapauksessa mahdotonta, ei ole ehdottomasti pakollinen vastaehto, vaan komission harkintavallan nojalla voidaan tutkia muitakin vastaeh-toja.
- 139 Komissio lisää, että kantajan käyttämät luvut johtavat harhaan, sillä kauden 1994—1995 aikana erittäin merkittävät lakot aiheuttivat kokonaistuotannon epänormaalin vähentymisen. Lisäksi komissio katsoo, että relevantteina markkinoina on pidettävä billettimarkkinoita, kuten se on jo todennut, eikä seosteräsbillettien markkinoita, koska tuottajat voivat vaikeuksista muuttaa tuotantonsa tietynlaisista billeteistä muunlaisiin.

— Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 140 Kantajan esittämien perustelujen olennaisena sisältönä on väite, jonka mukaan riidanalainen päätös on epäsuhtainen, koska siinä ei edellytetä tuotantokapasiteetin vähennyksiä ja koska siinä asetetut vastaehdot eivät riitä minimoimaan tuen vaikutusta kilpailuun.
- 141 Perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan komission niissä tapauksissa, joista ei määrätä perustamissopimuksessa, tekemien päätösten on oltava perustamissopimuksen 5 artiklan määräysten mukaisia; 5 artiklassa määrätään, että komission on toteutettava päämääränsä ”puuttamalla asioihin rajoitetusti”. Tätä viimeksi mainittua määräystä on tulkittava siten, että sillä tarkoitetaan suhteellisuusperiaatetta (ks. vastaavasti julkisasiamies Roemerin ratkaisuehdotus asiassa 31/59, *Acciaieria e Tubificio di Brescia v. korkea viranomainen*, tuomio 4.4.1960, Kok. 1960, s. 151, 178, 189).
- 142 Yhteisöjen tuomioistuin on valtiontukien osalta katsonut edellä mainitussa asiassa Saksa vastaan komissio antamassaan tuomiossa, että komissio ei voi hyväksyä sellaisten tukien myöntämistä, ”jotka voivat vääristää kilpailua teräksen yhteismarkkinoilla” (30 kohta). Samaan tapaan se totesi asiassa 15/57, *Compagnie des hauts fourneaux de Chasse* vastaan korkea viranomainen, 13.6.1958 antamassaan tuomiossa (Kok. 1958, s. 155 ja 187), että tällä toimielimellä ”on velvollisuus toimia varovaisesti ja puuttua asioihin vasta punnittuaan huolellisesti kyseisiä intressejä ja rajoitettuaan ulkopuolisille aiheutuviksi ennakoitua vahingot mahdollisimman vähäisiksi”.
- 143 Erittäin vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan komissiolla on lisäksi asiassa ”laaja harkintavalta, jollaista sille kuuluva poliittinen tehtävä edellyttää” (ks. asia C-8/89, *Zardi*, tuomio 26.6.1990, Kok. 1990, s. I-2515, 11 kohta). Näin ollen ainoastaan komission tekemän päätöksen ”ilmeinen epätarkoituksenmukaisuus” tai epäsuhtaisuus siihen tavoitteeseen nähden, johon komission tarkoi-

tuksena on pyrkiä, voi vaikuttaa tämän päätöksen lainmukaisuuteen (ks. asia 179/84, Bozzetti, tuomio 9.7.1985, Kok. 1985, s. 2301 ja asia 265/87, Schröder HS Krafffutter, tuomio 11.7.1989, Kok. 1989, s. 2237, 22 kohta).

- 144 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä, muun muassa edellä mainitussa asiassa Saksa vastaan komissio annetussa tuomiossa, on aina korostettu terästeollisuudelle myönnettävien tukien ja tältä teollisuudenalalta rakenteiden uudistamiseksi edellytettävien pyrkimysten välillä vallitsevaa kiinteää yhteyttä (30 kohta). Yhteisöjen tuomioistuin on lisäksi useaan kertaan korostanut, että nämä pyrkimykset rakenteiden uudistamiseksi edellyttävät erityisesti tukea saavien yritysten tuotantokapasiteetin vähentämistä. Sitä vastoin tekijät, jotka vaikuttavat myönnettäväksi aiottujen tukien tarkkaan määrään, eivät koostu pelkästään poistettavan tuotantokapasiteetin tonnimäärästä, vaan ne sisältävät myös muita yhteisön alueelta toiselle vaihtelevia tekijöitä, kuten rakenneuudistusponnistelut, terästeollisuuden kriisin aiheuttamat alueelliset ja sosiaaliset ongelmat, tekninen kehitys ja yritysten sopeutuminen markkinoiden vaatimuksiin (em. asia Saksa v. komissio, tuomion 31 ja 34 kohta sekä asia British Steel, tuomion 136 kohta).

- 145 Suhteellisuusperiaatteen soveltaminen nyt käsiteltävässä asiassa ei siten edellytä, että tukien määrien ja vaadittujen tuotantokapasiteetin vähennysten välillä olisi oltava määrällinen suhde, eikä se edellytä sitäkään, että tukien hyväksymisen vastaehtona voitaisiin edellyttää vain kapasiteetin vähennyksiä tai että vain ne olisivat asianmukaisia vastaehtoja. Tapauksissa, joissa komissio on katsonut, ettei kapasiteetin vähentäminen ole mahdollista, kuten nyt käsiteltävässä tapauksessa, taikka ettei se ole tavoitteisiin parhaiten soveltuva ratkaisu, se voi aina asettaa muunlaisia vastaehtoja, kuten tuotannon ja myynnin rajoituksia, jos niillä on mahdollista rajoittaa tuen vaikutusta kilpailuun. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jo katsonut, komission harkintavallan käytön tuomioistuinvalvonta ei voi perustua pelkästään taloudellisiin arviointiperusteisiin. Komissiolla on oikeus ottaa huomioon hyvin erilaisia poliittisia, taloudellisia ja sosiaalisia näkökohtia käyttäessään perustamissopimuksen 95 artiklan mukaista harkintavaltaansa (asia British Steel, tuomion 136 kohta).

- 146 Komissio on riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa asettanut Irish Steelille useita velvoitteita:

”1. Tuensaajayritys ei saa lisätä olemassa olevaa sulan teräksen tuotantokykyään 500 000 tonnista vuodessa eikä olemassa olevaa 343 000 tonnin vuotuista kuumavalssauskapasiteettiaan viimeisteltyjen tuotteiden osalta enempää kuin tuottavuuden paranemisen verran ainakaan viiteen vuoteen suunnitelman mukaisen viimeisen maksun päivämäärästä laskettuna.

2. Tuensaajayritys ei saa laajentaa nykyistä viimeisteltyjen tuotteiden valikoimaansa ensimmäisen viiden vuoden kuluessa yli sen, minkä se on ilmoittanut komissiolle marraskuussa 1995, eikä tuottaa mainittuna ajanjaksona suurempia palkkeja kuin sen valikoimassa nykyisin on. Nykyisestä palkkivalikoimastaan se rajoittaa suurimpien U-palkkiensa (Imperial), HE-palkkien (metric) ja IPE-palkkien yhteisön markkinoille suuntautuvan tuotantonsa yhteensä 35 000 tonniin vuodessa mainittuna ajanjaksona.

3. Tuensaajayritys ei saa ylittää seuraavia tuotantomääriä tilivuotta kohden:

	<i>(tuhatta tonnia)</i>				
	1995/1996	1996/1997	1997/1998	1998/1999	1999/2000
Kuumavalssatut valmiit tuotteet	320	335	350	356	361
Billetit	30	50	70	80	90

4. Tuensaajayritys ei saa ylittää Euroopassa (yhteisö, Sveitsi ja Norja) seuraavia myyntilukuja tilivuotta kohden:

<i>(tuhatta tonnia)</i>				
1995/1996	1996/1997	1997/1998	1998/1999	1999/2000
298	302	312	320	320

[— —] ”

147 Näistä Irish Steelille määrätyistä tuotannon ja myynnin rajoituksista on todettava, että ne on saatu punnitsemalla ja tasapainottamalla useita tekijöitä, nimittäin terästeollisuuden erityistilannetta ja varsinkin ylikapasiteettia (riidanalaisen päätöksen I perustelukappale), Irish Steelin asemaa relevanteilla markkinoilla (11.10.1995 päivätyn tiedonannon 4.3 kohta), Ispat Internationalin kykyä tehdä tuensaajayrityksestä jälleen kannattava (riidanalaisen päätöksen III perustelukappale) ja tiettyjen vastaehtojes välttämättömyyttä, jotta tukina myönnettyjen etuisuuksien vaikutusta markkinoihin voitaisiin rajoittaa ja samalla kuitenkin sallittaisiin yrityksen lisäävän tuottavuuttaan (V perustelukappale). Kantaja ei ole osoittanut, että tuotannon ja myyntien enimmäismäärien vahvistaminen tukien hyväksymisen vastaehtona olisi ilmeisen epäasianmukaista tai väärin mitoitettua.

148 Relevanttien tuotemarkkinoiden ja Irish Steelin markkinaosuuden, jonka komissio on arvioinut 0,2 prosentiksi, osalta mistään kantajan esittämästä seikasta ei voida päätellä, että komissio olisi tehnyt ilmeisen arviointivirheen valitessaan ratkaisunsa perusteeksi billettimarkkinat seosteräsbillettien markkinoiden sijasta. Hyvin yleisluonteinen väite, jonka mukaan seosteräksistä

valmistetut biletit eroaisivat käyttötarkoitukseltaan selvästi muista valmiista tuotteista, ei riitä kyseenalaistamaan komission arviota, jonka mukaan markkinat eivät tuotantovaiheessa ole eriytyneet kantajan väittämällä tavalla.

- 149 Sama on todettava väitteestä, joka koskee riidanalaisessa päätöksessä sallittua tuotannon lisäämistä (valmiit kuumavalssatut tuotteet: 320 000 tonnista 1995—1996 aina 361 000 tonniin 1999—2000; biletit: 30 000 tonnista 1995—1996 aina 90 000 tonniin 1999—2000), sillä kantajan esittämät prosenttiosuudet perustuvat epänormaalin alhaisiin vertailuarvoihin eli tilikauden 1994—1995 arvoihin (258 000 tonnia, kun sellaisiakin tilikausia on ollut, joina myynti on yltänyt 281 000 tonniin — 11.10.1995 päivätyn tiedonannon 4.4 kohta).
- 150 Tästä seuraa, että komission johtopäätökset, joiden mukaan riidanalaisen päätöksen mukaisella myynnin lisääntymisellä on vain vähäinen vaikutus kilpailuun [0,15 prosentin markkinaosuus seosteräsbillettien markkinoista = (90 000—30 000): 40 000 000, ks. edellä 137 kohta] ja joiden mukaan tuotanto- ja myyntirajoitusten asettaminen Irish Steelille viiden vuoden ajaksi on toimiva ja asianmukainen vaihtoehto sen tuotantokapasiteetin vähentämiselle, eivät perustu ilmeiseen arviointivirheeseen.
- 151 Edellä esitetyn vuoksi väite suhteellisuusperiaatteen loukkaamisesta on hylättävä.
- 152 Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee perustamissopimuksen tai sen soveltamista koskevan oikeussäännön rikkomista, on sen vuoksi hylättävä.

Olennaisten menettelymääräysten rikkomista koskeva kanneperuste

- 153 Kantaja vetoaa tämän kanneperusteen tueksi kuulemisvelvollisuuden ja perusteluvelvollisuuden laiminlyömiseen.

Kuulemisvelvollisuuden laiminlyöminen

— Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

- 154 Kantaja katsoo, että komissio on EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan ja tukisäännösten 6 artiklan 4 kohdan mukaan velvollinen ilmoittamaan ulkopuolisille, joiden etua asia koskee, hyväksymistä koskevasta hakeuksesta, jotta nämä voisivat esittää huomautuksensa.

- 155 Tässä tapauksessa komissio on julkistanut *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* Irlannin hallituksen alkuperäisen suunnitelman (tiedonanto 95/C), muttei toista rakenneuudistussuunnitelmaa. Kantajan mukaan komissio ei siten ole ottanut huomioon kantajan oikeutta tulla kuulluksi ja toimittaa kohtuullisessa määräajassa huomautuksensa tutkittavana olevasta suunnitelmasta.

- 156 Kantaja lisää, että kuulemisvelvollisuus on objektiivinen menettelyllinen velvoite, joka on voimassa kaikkien niiden yritysten osalta, joiden etua asia perustellusti koskee. Tätä velvoitetta ei siten voida sivuuttaa sillä perusteella, että yritykset ovat edustettuina komiteassa.

- 157 Komissio huomauttaa, ettei perustamissopimuksen 95 artiklassa edellytetä kilpailuvien yritysten kuulemista koskevaa määräystä, minkä lisäksi tämäntyyppisten yksinomaan EHTY:n perustamissopimuksen alalla tehtävien päätösten poikkeuksellisuudesta johtuu, ettei EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohtaan liittyvää oikeuskäytäntöä voida soveltaa. Komissio toteaa kuitenkin, että kantajalla on ollut tilaisuus seurata asia käsittelyn etenemistä ja esittää toista rakenneuudistussuunnitelmaa koskevat huomautuksensa, koska se on ollut edustettuna komiteassa, jota on kuultu perustamissopimuksen 95 artiklan mukaisesti.

— Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 158 Riidanalainen päätös on tehty perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan perusteella. Tässä määräyksessä edellytetään neuvoston puoltavaa lausuntoa ja komitean kuulemista. Määräyksessä ei vahvisteta kuulluksi tulemisen oikeutta päätösten adressaateille eikä niille, joiden etua asia koskee. Tukisäännösten 6 artiklan 4 kohdassa tällainen oikeus puolestaan perustetaan, koska siinä sanotaan, että ”jos komissio, pyydettyään asianosaisilta lausunnot, toteaa, että jokin tuki ei ole tämän päätöksen määräysten mukainen, se ilmoittaa päätöksestään asianomaiselle jäsenvaltiolle”. Tämä määräys sisältyi kaikkiin viidettä säännöstöä edeltäneisiin tukisäännöstöihin (ks. tältä osin terästeollisuudelle myönnettävää tukea koskevista yhteisön säännöistä 1 päivänä helmikuuta 1980 tehty komission päätös 257/80/EHTY, EYVL L 29, s. 5).
- 159 Kantajalla on riidanalaisen päätöksen tekomenettelyssä joka tapauksessa ollut tilaisuus esittää näkemyksensä komiteassa. Perustamissopimuksen 18 artiklan mukaan komitea nimittäin koostuu tuottajien, työntekijöiden, käyttäjien ja kaupan edustajista. Ei ole kiistetty, että kantaja oli siinä edustettuna Saksan terästeollisuuden edustajana. Irish Steelille myönnettävien tukien hyväksymistä käsiteltiin esimerkiksi tämän komitean 324. kokouksessa 24.11.1995, ja kantajan edustajalla on ollut tilaisuus ilmaista mielipiteensä komission ehdottamista toimenpiteistä (ks. vastaavasti asia British Steel, tuomion 176 kohta).

160 Tiedonannon 95/C julkaiseminen *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ei ole ainakaan voinut johtaa kantajaa harhaan neuvoston käsiteltäväksi saatetun ehdotuksen suhteen, josta komiteaa on kuultu. Ennen tämän tiedonannon julkaisemista 28.10.1995 kantajalla nimittäin oli osallistuttuaan komitean 25.10.1995 pidettyyn kokoukseen mahdollisuus saada tietää, että Irlannin viranomaiset olivat peruuttaneet ensimmäisen rakenneuudistussuunnitelman ja esittäneet toisen muutetun suunnitelman.

161 Tästä seuraa, että kantajalla on ollut tilaisuus esittää perustamissopimuksen 95 artiklaan perustuvan menettelyn mukaisesti mielipiteensä riidanalaisen päätöksen tekemisestä. Näin ollen väite, jonka mukaan riidanalainen päätös olisi lainvastainen kantajan kuulematta jättämisen vuoksi, on hylättävä.

Perusteluvollisuuden laiminlyöminen

— Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

162 Kantaja katsoo, että riidanalaisella päätöksellä rikotaan perustamissopimuksen 15 artiklassa määrättyä perusteluvollisuutta.

163 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perustelujen, joihin vastaaja perustaa päätelmänsä, on oltava selviä ja niihin on sisällyttävä ne oikeudelliset seikat, jotka ovat olennaisia päätöksen rakenteen ja sisällön kannalta (ks. asia 24/62, Saksa v. komissio, tuomio 4.7.1963, Kok. 1963, s. 129, 143 ja asia T-459/93, Siemens v. komissio, tuomio 8.6.1995, Kok. 1995, s. II-1675, 31 kohta).

- 164 Kantajan mukaan tämä velvollisuus on nyt käsiteltävässä asiassa olemassa vielä suuremmalla syyllä, kun kysymys on perustamissopimuksen 95 artiklaan perustuvasta poikkeuksesta, jonka tekeminen edellyttää aivan erityisten edellytysten täyttymistä. Riidanalaisesta päätöksestä ei kantajan mukaan kuitenkaan ilmene, millä tavoin Irish Steelin tilanne olisi perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan ja 56 artiklan 2 kohdan määräykset huomioon ottaen tapaus, ”josta ei määrätä perustamissopimuksessa”, mihin perustamissopimuksen 2 ja 3 artiklan mukaisiin tavoitteisiin päätöksellä pyritään ja miksei komissio ole määrännyt Irish Steelin sulkemisesta.
- 165 Komissio katsoo, että riidanalainen päätös täyttää perusteluvelvollisuuden vaatimukset, koska siinä esitetään päätöksen ymmärtämiseksi tarpeelliset päätelmät selkeästi ja eritellysti osoittaen pääasialliset tosiseikat ja oikeudelliset seikat (em. asia Saksa v. komissio, tuomio 4.7.1963, s. 143).

— Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 166 Perustamissopimuksen 5 artiklan toisen kohdan neljännessä luetelmakohdassa määrätään, että yhteisö ”julkistaa toimiensa perusteet”. Perustamissopimuksen 15 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään, että ”komission päätökset, suositukset ja lausunnot perustellaan, ja niissä viitataan niihin lausuntoihin, jotka on hankittava”. Näistä määräyksistä sekä perustamissopimuksen yleisistä periaatteista ilmenee, että komissiolla on perusteluvelvollisuus sen tehdessä yleispäätöksiä tai yksittäispäätöksiä riippumatta tarkoitusta varten valitusta oikeusperustasta.
- 167 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perusteluissa on otettava huomioon kyseisen toimenpiteen laatu ja niistä on selkeästi ja yksiselitteisesti käytävä ilmi yhteisön toimielimen toimenpiteen perustelut siten, että henkilöille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt ja että yhteisöjen tuomioistuimet voivat valvoa toimenpiteen laillisuutta. Perusteluissa ei kuitenkaan tarvitse esittää kaikkia asiaan liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevia yksityiskohtia. Perusteluja arvioitaessa on otettava huomioon päätöksen sanamuodon lisäksi myös asiayhteys ja kaikki asiaa koskevat oikeussäännöt (asia C-56/93, Belgia v. komissio, tuomio 29.2.1996, Kok. 1996, s. I-723 ja asia T-266/94, Skibsværfts-

foreningen ym. v. komissio, tuomio 22.10.1996, Kok. 1996, s. II-1399, 230 kohta). Lisäksi toimenpiteen perusteluja on arvioitava ottaen huomioon muun muassa ”se intressi, joka toimenpiteen kohteena olevilla tai EHTY:n perustamissopimuksen 33 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetuilla muilla oikeushenkilöillä voi olla selitysten saamiseen” (yhdistetyt asiat 172/83 ja 226/83, Hoogovens Groep v. komissio, tuomio 19.9.1985, Kok. 1985, s. 2831, 24 kohta ja asia British Steel, tuomion 160 kohta).

168 Sen johdosta, että komissio on katsonut Irish Steelin erityistilanteen olevan tapaus, ”josta ei määrätä perustamissopimuksessa”, on ensiksi todettava, että riidanalaisen päätöksen IV perustelukappaleen ensimmäisestä ja kolmannelta kohdasta ja VIII perustelukappaleesta ilmenee, että suunnitellut valtiontuet voidaan perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan mukaisesti sallia vain poikkeuksellisesti perustamissopimuksen 95 artiklan perusteella. Riidanalaisen päätöksen I perustelukappaleesta ilmenee myös, että päätöksessä on perusteltu tämä poikkeuksellisuus kuvaamalla sitä erityisen vaikeaa tilannetta, jossa terästeollisuus on ollut jo muutaman vuoden ajan, sekä selostamalla IV perustelukappaleessa, että tämä kriisi ”on vaarantanut koko toimialan monessa jäsenvaltiossa, Irlannissakin”.

169 Riidanalaisen päätöksen V perustelukappaleesta ilmenee toiseksi, ettei komissio ole tässä tapauksessa pyrkinyt vähentämään kapasiteettia, koska se ei ollut ”teknisesti mahdollista — — sulkematta tehdasta, koska Irish Steelillä on vain yksi kuumavalssaamo”, ja koska tällainen ratkaisu olisi myös ollut vastoin pyrkimystä ”luoda Irlannin terästeollisuudelle luja ja taloudellisesti kannattava rakenne” (IV perustelukappale).

170 Kolmanneksi on todettava perustamissopimuksen 2 ja 3 artiklassa määrättyistä tavoitteista, joita komissio on pyrkinyt riidanalaisessa päätöksessä toteuttamaan, että päätöksen IV perustelukappaleessa selostetaan myös syyt, joiden vuoksi Irlannin esittämän rahoitustuen taloudellinen ja sosiaalinen vaikutus täyttää näissä artikloissa määrätty tavoitteet tuen liittyessä riippumattomien asiantuntijoiden analyysissä toteuttamiskelpoiseksi arvioituun Irish Steelin rakenneuudistusohjelmaan (ks. edellä 67 kohta).

- 171 Perusteluja ei missään tapauksessa voida pitää riittämättöminä sen vuoksi, ettei perustamissopimuksen 2 ja 3 artiklan mukaisia tavoitteita ole eritelty yksityiskohtaisemmin (asia Wirtschaftsvereinigung, tuomion 145 kohta).
- 172 Lopuksi tämä väite on erittäin vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sitäkin perusteettomampi, koska ei ole kiistetty, että kantaja on aktiivisesti osallistunut riidanalaisen päätöksen valmisteluun komiteaan kuuluvan edustajansa välityksellä ja koska tosiseikat ja oikeudelliset seikat, joiden vuoksi komissio on päättänyt arvioimaan tuet yhteismarkkinoille soveltuviksi ja jättämään vaatimatta kapasiteetin vähentämistä niiden vastaehtona, olivat kantajan tiedossa (ks. erityisesti asia 13/72, Alankomaat v. komissio, tuomio 11.1.1973, Kok. 1973, s. 27, 12 kohta ja asia British Steel, tuomion 168 kohta).
- 173 Näistä seikoista johtuu, ettei riidanalainen päätös ole lainvastainen väitetyn perusteluvollisuuden laiminlyömisestä vuoksi.
- 174 Toinen kanneperuste, joka koskee olennaisten menettelymääräysten rikkomista, on sen vuoksi hylättävä.
- 175 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että kanne on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

- 176 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt asian, se on komission vaatimuksen mukaisesti velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 177 Työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan toimieliimet, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan. Asiassa väliintulijana esiintyneen neuvoston on siksi vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (laajennettu neljäs jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

- 1) Kanne hylätään.

- 2) Kantaja vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se veloitetaan korvaamaan vastaajan oikeudenkäyntikulut.
- 3) Neuvosto vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Moura Ramos

García-Valdecasas

Tiili

Lindh

Mengozzi

Julistettiin Luxemburgissa 7 päivänä heinäkuuta 1999.

H. Jung

R. M. Moura Ramos

kirjaaja

laajennetun neljännen jaoston puheenjohtaja